АРАДАЙ ЗАСАГАЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЭДТЭ АМАР МЭНДЭ!

УНШАГШЫН ТҮРҮҮ БЭШЭГ

СЕЛЬСОВЕДЭЙ ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛ

Манай орон дотор социализм, коммунизм байгуулхын түлөө ...сэлэй шата бүхэндэнь нютагуудтахи ажалшадай депутадуу...й Соведүүдэй үүргэ, эдэбхи дээшэлүүлхэ хэрэгтэ түрэл пар...най хододоо халуун анхарал хандуулдаг. Энээнэй нэгэ гэр...нь гэбэл, үнгэрөөшэ жэлэй ноябрьда зарлагдагша сельскэ, ...елково Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй түрүүлэгшэнэ...й Бүхэроссин зүблөөн болоно. «Сельскэ, поселково Соведүү...й хүдэлмэри саашадань һайжаруулха тухай» КПСС-эй ЦК-...й тогтоолые дүүргэлтэ болгон, засагай эхин шатын зургаа...уд партийна организацинуудай хүтэлбэри доро ажал ябуул...аа эли бодо эдэбхижүүлэн, нютагай экономико, соёл куль...ра хүгжөөхэ хэрэгтэ улам һайнаар нүлөөлдэг, улад зоной ...ида эмхидхэлэй, ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг ...лоо гэжэ тэмдэглэгдэһэн байна. Тинхэтэй хамта Бүхэроссин ...блөөнэй гол анхарал нютагай Соведүүдэй урда мүнөө табиг...ад байһан шухала зорилгонуудта хандуулагдаһан, энэ асуу...лаар тодорхой заабаринууд үгтэһэн, дурадхалнууд оруулаг...һан байха юм.

Бүхэроссин зүблөөнэй дүнгүүдээр манай аймагай сельскэ, ...оной Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй, секре...рьнуудай, саг үргэлжын комиссинуудай түрүүлэгшэнэрэй, ...едэй бусад хүдэлмэрилэгшэдэй семинар партийна комите...үүд болон бюронуудай секретарьнуудай хабаадалгатайгаар ...гэрэгшэ жэлэй һүүл багта зарлагдаа һэн. Бүхэроссин зүб...өөнэй эрилтэнүүдһээ уламжалан, нютагай Соведүүдэй сааша...аа бэелүүлхэ зорилгонууд гэһэн асуудалаар партиин райко...ой секретарь И. Е. Карбаиновай элидхэл семинар дээрэ со...слогдожо, зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. Бүхэроссин зүблөөндэ ...анай аймагһаа хабаадаһан Гүндын сельскэ Соведэй гүйсэдко...ой түрүүлэгшэ М. М. Вихтимировагай мэдээсэл анхаралтай...аар шагнагдаа.

Соведэй хүдэлмэрилэгшэдэй энэ семинар дээрэ албан за...ргаанай, эмхидхэлэй ябуулгын талаар хэн ямар һайшаалтай ...үсхэл гаргажа хүдэлнэб гэжэ урда урданайхиһаа дэлгэрэн...гыгээр хэлсэжэ, туһатай хөөрэлдөөн болоо. Нэгэ аймагта, ад...и оршон байдалда ажаллажа байгаад, ажахын ондо ондоо ...рэ дүн туйладаг ябадал нэн түрүүндэ ударидалгаһаа, эмхид...хэлэй хүдэлмэрнин хэмжээнһээ болоно гэжэ нүхэд тэмдэглээ.

Жэшээлхэдэ, Гүндын сельсоведэй мэдэлэй газар дээрэ бай...аг Яруунын мяха-һүнэй совхоз, тоһоной завод, геологуудай ...экспедици болон ажалшадай бусад коллективүүд наймадахи ...табан жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар дүүргээ. Мүнөө шэнэ ...жэлэй эхинһээ тэдэнэр хангалтатай үрэ дүн туйлажа байна. Мал түргөөр шахан таргалуулгаар Яруунын совхозой малшад урда мэтэ аймаг соогоо түрүүлһээр.

Гүндын сельсоведэй харьяата ажахынуудай, эмхи зургаа...нуудай коллективүүдэй ажал хэрэгтэ нютагай засагай зургаа...най, тэрэнэй депутадууд, эдэбхитэдэй хубита яһала бии гэжэ ...үшөө дахин семинар дээрэ элирүүлэгдэһэн байна. Сельсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Вихтимировагай семинарта хабаадагшадай үзэмжэдэ табиһан Соведэйнь хүдэлмэриин ...шэнэ жэлэй түсэб һайшаагдаа. Тэрэ түсэбэй илангаяа һайн ...талань юуб гэхэдэ, бүхэли жэл соо хэхэ хүдэлмэринь тодо һо...ороор хараалагданхай. Сельскэ Совет, жэшээлхэдэ, сессинүүд ...дээрэ иимэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхээр хараална гэбэл: ...һалааха хүсэнүүдэй нөөсые ашагтайгаар хэрэглэхэ; республи...кын 50 жэлэй ойе угтуулан, соёлой барилга үргэдхэхэ, хүдэл...мэриинь улам һайжаруулха габшагай хоёр жэл соносхохо; ...үүрые хамгаалха хуулине бэелүүлхэ, Яруунын совхоздо ур...гаса дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдэй дүүргэлтэ тухай гэхэ мэтэ. Олонниитэ ажалшадай эдэбхи үүсхэлээр бэелүүлэгдэхэ, бүхы ...зондо хабаатай шухала асуудалнууд эрхэтэдэй хамтын суглаа...нууд (сходууд) дээрэ зүбшэгдэхөөр һанамжалагдана. Гүйсэдхэ...хэ комитедэй үдэрһөө үдэртэ анхарха, Соведэй саг үргэлжын ...комиссинуудай шиидхэхэ асуудалнууд, бэелүүлхэ хэмжээ ...ябуулганууд баһал эртээнһээ хараалагдажа, тэдэнэй дүүргэлтэ ...хангаха нюурнууд, саг болзор тодорхойлогдонхой. Гүндын сельскэ Соведэй депутадуудай, гүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэ...дэй тон һайн талань гэхэдэ, түсэблэһэн, хараалһан зүйлнүү...дэ саг соонь бэелүүлхые оролдодог, һунгагшадайн...гаа, нютагай партийна, ажахын болон ниитын организацинуу...дай дэмжэлгэдэ түшэглэн, дутагдал ба бэрхэшээлнүүдые да...бан гарахые хүсэдэг. Тиимэһээ ажал хэрэгынь бүтээсэтэй, хү...дэлмэринь үрэ ехэтэй байдаг.

Гүндын сельскэ Совет мэтээр ажал ябуулгаа эдэбхижүүл...жэ, нютагай засагай зургаан байһан үүргэеэ бүри дээшэлүүл...хын тула оролдодог бусад сельскэ, сомоной Соведүүд манай аймагта, Буряад республика дотор олон байна. Гэбэшье тэдэ ...ултадаа мүнөөнэй эрилтэнүүдтэ хүрэмөөр хүдэлнэ гэхэнь ...ертэ. Юуб гэхэдэ, манай Яруунадашье түрүүшүүлһээ гээгдэжэ ...ябаһан сельскэ, сомоной Соведүүд бии. Зорилго юуб гэхэдэ, нютагай түрүү Соведүүдэй хүдэлмэриин дүй дүршэл согсолон, ...бүгэдэнэй шадабари болгохо, аймагуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй зүгһөө засагай эхин шатын зургаануудта ходо халуун туһаламжа үзүүлхэ шухала байна.

Мүнөөдэр Улаан-Үдэ хотодо нээгдэхэ сельскэ, сомоной болон поселково Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй республиканска зүблөөн нютагай Соведүүдэй хүдэлмэрине улам һайжаруулгада туһа хүргэхэнь лабтай.

Ц. ЖАЛСАНОВ,
Яруунын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

—⊙—

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

АЖАЛШАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ СЕЛЬСКЭ, СОМОНОЙ БА ПОСЕЛКОВО СОВЕДҮҮДЭЙ ГҮЙСЭДКОМУУДАЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭНЭРЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб дүүргэлгэдэ ажалшадые элсүүлэн эмхидхэхын тула эдэбхи үүсхэл гаргаһанайнь түлөө, нютагай ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ үрэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха:

Балагуров Федор Михайловичые—Сэлэнгын аймагай ажалшадай депутадуудай Гусиноозерско поселково Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Бурлаков Иван Григорьевичые— Хяагтын аймагай ажалшадай депутадуудай Тамирска сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Ржепковский Владимир Михайловичые—Баргажанай аймагай ажалшадай депутадуудай Усть-Баргузинска поселково Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Самбуев Владимир Ешеевичые—Яруунын аймагай ажалшадай депутадуудай Исэнгын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Симонова Ирина Васильевнае—Бэшүүрэй аймагай ажалшадай депутадуудай Охин-Булагай сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Соболев Иван Семеновичые—Кабанскын аймагай ажалшадай депутадуудай Ойморой сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Сорокин Григорий Ивановичые—Баунтын аймагай ажалшадай депутадуудай Муйска сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Сыренов Гонгор Мункоевичые—Түнхэнэй аймагай ажалшадай депутадуудай Жэмһэгэй сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Цыбикжапов Бато Юможаповичые—Зэдын аймагай ажалшадай депутадуудай Борьёогой сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1971 оной январиин 18.

—⊙—

Сомсельсоведүүдэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэнэрэй зүблөөн

Мүнөөдэр, январиин 19-дэ, Улаан-Үдэ ниислэлдэмнай сомоной, сельскэ, поселково Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй республиканска зүблөөн нээгдэхэнь. Зүбшэхэ асуудалынь—«Сельскэ болон поселково Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй Бүхэроссин зүблөөнэй дүнгүүд ба республикын нютагай Соведүүдэй зорилгонууд» гэһэн Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Б. С. Семеновой элидхэл.

Зүблөөн хүдэлмэреэ Соведүүдэй байшангай конференц-зал соо үглөөнэй 10 часһаа эхилхэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: сельскэ, сомоной, поселково Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй түрүүлэгшэнэрэй республиканска зүблөөндэ хабаадахаяа ерэһэн бүлэг түрүүлэгшэнэр. Баруун гарһаа: З. В. Вставская (Загарайн аймагай Ново-Ильинскэ сельсовет), Г. И. Сорокин (Баунтын Муйска сельсовет), В. Е. Самбуев (Яруунын Исэнгын сомоной Совет), М. П. Маркова (Бэшүүрэй Мало-Куналейн сельсовет), С. Н. Очиров (Загарайн Горхоной сельсовет).

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 15 (13331)
1971 оной январиин 19, вторник

Сэн 2 мүнгэн

ШЭНЭ ПРИБОР БҮТЭЭХЭНЬ

Жэлэй түрүүшын кварталай даабарииие болзорһоонь урид дүүргэхэ, ажалай бүтээсэ улам дээшэлүүлхэ гэһэн уялга абаһан «Теплоприбор» заводой коллектив шэнэ продукци бүтээхэ бэлэдхэл нарин нягтаар хэжэ байнхай.

Энэ жэлдэ бүтээгдэжэ эхилхэ шэнэ приборнууд заводой урдын продукциһаа онсо илгаатай, орёоньһон юм. Партиин XXIV съездые ажалай бэлэгтэйгээр угтаха гэжэ шиидэһэн хүдэлмэришэд шэнэ приборнуудые бүтээхэ технологи хараалагдаһан болзорһоонь урид шудалха зорилго урдаа табинхай. Тиигэжэ тэдэнэр түрүүшын хэдэн приборнуудые партиин съездын нээгдэхэ үдэр—мартын 30 болотор бүтээхэ гэжэ шиидэ.

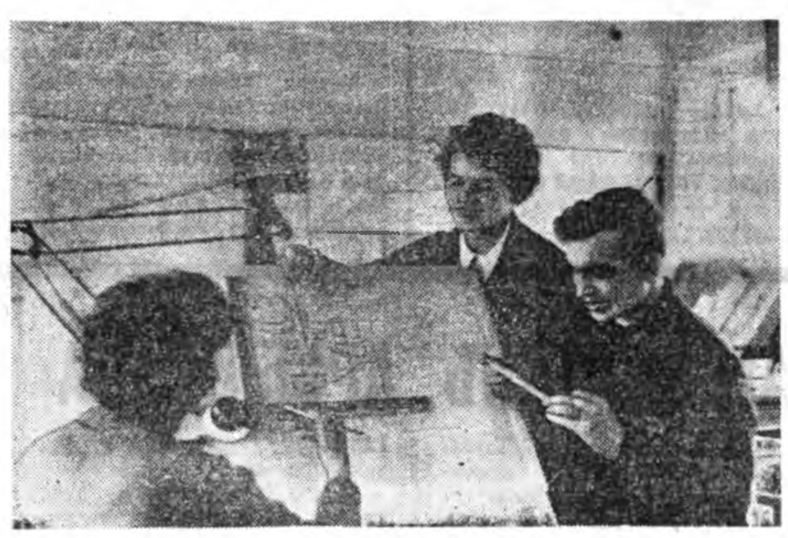
Заводой инженернүүдэй, конструкторнуудай хүтэлбэри доро дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэд шэнэ приборнуудай чертеж шудалжа, бэлэдхэл хэжэ байна. Инженер-конструкторнууд Ю. В. Кривощеков, Ю. Н. Глухоедов, Ю. В. Музыка, Ю. М. Подгорный, В. А. Товер, слесарь Ф. Е. Черных, гагнууршан М. Т. Кульков, токарьнууд А. Л. Меньшиков, М. К. Пластинин ТМК түхэлэй прибор бүтээхэ бэлэдхэл дүүргүүтэй болгоо.

Нёдондо завод 6 түхэлэй шэнэ приборнуудые хэжэ эхилээ һэн. Партиин XXIV съездын болохо 1971 ондо 14 түхэлэй шэнэ продукци бүтээн гаргагдаха. 1970 оной даабариһаа гадуур 120 мянган түхэригэй продукци бүтээһэн, табан жэлэй түсэбые бүхы дээрэнь болзорһоонь урид дүүргэһэн тус заводой коллектив жэлэй түрүүшын үдэрһөө ажалайнгаа эршэ һуладхангүй ажаллажа байна.

Эндэхи инженернүүд Смоленскын «Нинтехприбор» институдтай хамта приборнуудай нэгэ шухала механизмые автомат аргаар гагнаха шэнэ технологи хэрэглэжэ захалаа. Тиин энэ гагнуури хэхэдэ, ажалай бүтээсэ хоёр дахин дээшэлхэ, шанарынь һураггүй һайжарха юм. Заводой коллектив Москвагай, Ленинградай, Смоленскын научно-шэнжэлгын институдуудтай холбоо барисаатайгаар ажаллана.

Зураг дээрэ: Инженер-конструкторнууд Р. Дубровская, В. Товер, Ю. Подгорный шэнэ түхэлэй приборнуудые бүтээхэ шэнжэлгэ, тусхай тооложо хэжэ байна.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ТАРИЛГАДАА БЭЛДЭНЭ

Манай Мухар-Шэбэр тосхондо оршодог «Коммунизм» колхозой заһабарилгын мастерскойдо мүнөө халуун хүдэлмэри ябажа байнхай. Эндэхи механизаторнууд үнгэрэгшэ жэлэй дүрбэдэхи кварталда 20 трактор заһабарилха түсэбтэй аад, январиин 1-дэ 25 трактор бэлэн болгоод байгаа һэн. Мүнөөшье тэдэнэр графигһаа яһала түрүүлжэ ябана. Энэ жэлэй нэгэдэхи кварталда 29 трактор заһабарилха түсэбөө тэдэнэр болзорһоо урид дүүргэхээр хараална. Мүнөө мастерской соо 10 трактор оруулагдаад байна. Һаяар эдэ тракторнууд бэлэн болгогдоод, удаадахи 10 трактор табигдаха юм. Мүн энээнһээ гадна 50 анзаһан, 46 сеялкэ бэлэн болгогдонхой.

Энэ мастерскойдо ажалладаг токарь Георгий Сурнин, моторист Лука Васильев, механизаторнууд Михаил Леонов, Апполон Смолин гэгшэдэй оролдосотой ажалайнь хубита ехэ.

Мүн энэ колхоздо механизаторнуудай бүгэдэ ниитын һуралсал эмхидхэгдэнхэй. Мүнөө энэ һургуулида тус колхозой 17 залуушуул һурана. Тэдэнэр 200 часай программаар хүдөө ажахын техникэ шудалхаһаа гадна, агротехникэ, хүдөө ажахын экономико үзэлсэжэ, апрелиин 16-да һургуулияа дүүргээд, 3-дахи классай трактористын үнэмшэлгэ абажа, хабарай тарилгада тракторнуудые жолоодон гараха юм.

В. ШИРДАРМАЕВ,
«Ленинэй Зам» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ЖЭШЭЭ АБАМААР

«Байгал» гэжэ һуралсалай ажахын хүдэлмэрилэгшэд партиин XXIV съездые ажалай амжалтаар угтахын тулада дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаа. Эндэхи малшад съездын нээгдэхэ үдэр болотор Эхэ орондоо 500 центнер мяха, 3500 центнер һү худалдаха, үнеэн бүриһөө 1200 килограмм һү һааха гэжэ шиидэ.

Тиихэдэ юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ тэдэнэр үнеэн бүриһөө 4700 килограмм һү һааха, хамтадаа 14 мянган центнер һү, 1627 центнер мяха, 90 центнер нооһо гүрэндэ тушааха, 100 эхэ мал бүриһөө 100 хурьга, 95 тугал абажа түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 4,8 килограмм нооһо хайшалха гэжэ шиидэһэн байна. Ажахын 28 һаалишанай 11-нь бүришье дээшэлүүлэгдэһэн уялга абажа, үнеэн бүриһөө 5000 килограмм һү һааха зорилготой.

Иимэ амжалта туйлахань дашье барае хэрэг бэшэ. Теэд ажалай түрүүшүүлэй хэлэһэн үгэдөө хүрэхэнь лабтай. Юуб гэхэдэ, түрүү һаалишан Л. Н. Седых үнгэрэгшэ жэлдэ социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, нүхэдэйнгөө дундаһаа шалгаржа гараа һэн. Мүнөө энэ һаалишанай нэрэ хүндэдэ зорюулагдаһан улаан туг фермэ дээрэнь мандуулагдаа, конторын үүдэндэ иимэ шэнэ уряа үлгэгдөө: «Нүхэд һаалишад! Ойн баярай жэлдэ үнеэн бүриһөө 6116 килограмм һү һааһан түбэй фермын һаалишан Л. Н. Седых гэгшэһээ жэшээ абагты!»

Гансашье Л. Н. Седых эрхим ажалаараа алдаршаа бэшэ, мүн бусад суута һаалишад эндэ олон. Жэшээлхэдэ, һаалишад А. Ф. Рандина нёдондо жэлдэ үнеэн бүриһөө 5568 килограмм һү, П. Е. Степанова—5500, Д. Л. Дондопова 5411 килограмм һү һаагаа.

Энэ ажахын һаалишад бүгэдөөрөө түрүү нүхэдэйнгөө дүй дүршэлые халан абаад, үнэн зүрхэнһөө оролдожо, хэлэһэн үгэеэ хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ, партиингаа съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахал!

С. ХАЛТУЕВ,
«Байгал» гэжэ һуралсалай ажахын партбюрогой секретарь.

ОРОЛДОСОТОЙГООР АЖАЛЛАНА

Загаһата тосхонһоо 6-7 модоной газарта Хүсөөтын һаалиин фермэ оршодог. Мүнөө эндэ 200 үхэрэй багтаха шэнэ байра баригданхай. Тэжээл буйлуулха, наг шэбхэеэ гаргаха, үнеэдээ уһалха гэхэ мэтэ ажал ехэтэй хүдэлмэринь оньһожоруулагданхай юм.

Мүнөө һаалишад түрэл партиингаа XXIV съездын нээгдэхэ үдэртэ һү һааха болон түл абаха I кварталайнгаа түсэбые дүүргэхэ гэжэ шармайна.

Эндэ илангаяа һаалишад Цыремжэд Тынтуева, Нина Мосорова, Д. Цыденжапова, Ульяна Ербаева гэгшэдэй оролдосотой ажалые тэмдэглэмээр.

Б. ДОРЖИЕВ,
Загаһатын совхозой зоотехник.

Хэжэнгын аймаг.

Н. В. ПОДГОРНЫЙ, АНВАР САДАТ—АЛЕКСАНДРИДА

АЛЕКСАНДРИ. (ТАСС-ай тусхай корр). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, ОАР-ай Президент Анвар Садат январиин 17-до тусхай поездоор гараад, хэмжээнэйнгээ талаар ОАР-ай хоёрдохи хото, эгээн ехэ порт—Александрида ерээ.

Каирһаа мордохын урдахана Н. В. Подгорный ОАР-та ажаллажа байдаг совет сэрэгэй мэргэжэлтэдтэй уулзаһан, хөөрэлдэһэн байна.

Н. В. Подгорный, Анвар Садат ба эдэнииие үдэшэжэ ябалсаһан хүнүүд вокзалһаа гараад, Советскэ Союзай техническэ туһаламжаар баригдаһан Александрийска судоверфь тээшэ шэглэн дабшаба.

Тэдэнэй ябаһан бүхы замдань Александри хотын олон арбаад мянган хүн зон амаршалаа. Тус хото Советскэ Союзай ба ОАР-ай тугуудаар шэмэглэгдэнхэй байба. «Александри Н. В. Подгорные амаршална!», «Асуанай ехэ хаалта—Советскэ Союзай ба ОАР-ай хани холбооной һүлдэ мүн!», «Манай хани барисаан—амгалан байдал батадхагша хүсэн!», «Египет арадай үнэн хани—Советскэ Союз мандаха болтогой!» гэһэн лозунгнууд ба транспарантнууд хаа хаанагүй дэлгэгдэнхэй.

Эндэхи судоверфьдэ ехэ митинг болобо. Н. В. Подгорный, Анвар Садат үгэнүүдые хэлээ.

Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдые Александрин судоверфиин хүдэлмэришэдэй баяртай халуунаар угтаһанайнь түлөө Н. В. Подгорный үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэбэ.

ОАР-ай хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэхэдөө, эндэхи хүн зонтой уулзаха үедөө, хани ёһоор хандадаг байһыень, хоёр ороной хоорондын харилсаа холбоо бэхижүүлхэ гэжэ ехэтэ эрмэлзэдэг байһыень саг үргэлжэ хараа, үзөөбди.

Манай гүрэнүүдэй ба арадуудай хани барисаан хадаа дэлхэйн социалис байгуулалта национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй хүсэнүүд хоёрой хоорондын холбоо барисаан тухай Ленинэй суртал бодолой бодото дээрээ бэелжэ байһанай гэршэ болоно. Энэ хани барисаан империализмда эсэргүүсэн хамтадаа тэмсэхэдэмнай туһална, ОАР-ай сүлөөтэ байдалые, экономическа талаараа бэеэ даалгые батадхалгада, социальна хүгжэлтэ дэбжэлтэдэ туһа хүргэнэ.

Шэнэ байдал байгуулгын замаар урагшаа дабшаха гэжэ египет арадай, ороной хүдэлмэришэн ангиин эрид шиидэнхэй байһанай шэнэ гэршэ баримтануудые ОАР-та харанабди. Энэ эрмэлзэлынь эли бодо үрэ дүнгүүдые үгэжэ байнхай. Асуандахи гидротехническэ асари ехэ барилга, Хелуандахи металлургическа завод, танай судоверфь, урдань хооһон тала байһан аад, мүнөө үрэжэл түгэс болоһон олон мянгаад гектар газар—ажалай баатаршалгын бодото бэелэл, заводууд ба электростанцинуудые өөһэдынгөө гараар, хаба шадабаряар бариһан, ашаглалгада оруулһан хүнүүдэй ажалай алдар солын гэршэ, жэшээ болоно гэбэ.

Тиигээд эндэ сугларагшадай ажалдаа бүри ехэ амжалта туйлахыень, гэр бүлынхидэйнь зол жаргалтай байхые, Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын хани барисаата арадай хүгжэн һалбархыень Н. В. Подгорный үгынгөө түгэсхэлдэ хүсэбэ.

Һүүлээрнь ОАР-ай Президент Анвар Садат сугларагшадта хандан, үгэ хэлээ.

Совет мэргэжэлтэд бидэнтэй хамта ажаллан, египет арадай хүсэн эрмэлзэн байһан юумые бодото байдал болголсоо.

Орон дотороо индустриальна бааза бии болгохо гэһэн Президент Насерай хүсэл бодол мүнөө хүсэлдэн бэелжэ байнхай.

Советскэ Союз бидэнтэй хамта ябажа, политическэ, экономическа ба сэрэгэй талаар бидэндэ туһа хүргэнэ гээд онсолон тэмдэглэхые хүсэхэ байнаб гэжэ А. Садат үргэлжэлүүлэн хэлэбэ.

Бидэниие дэмжэдэг, заводуудые барихадамнай туһалдаг, манай сүлөөтэ гүрэнэй үндэһэ һуури табихадамнай туһалһан хани совет арадта Л. И. Брежневтэ, А. Н. Косыгинда манай баясхалан дамжуулхыетнай гуйнаб. Бидэнэр хододоо танай үнэн ханинар байхабди, юундэб гэхэдэ бэрхэтэй үедэ мантай хамта байһан хүнүүдһээ хэзээшье хахасахагүйбди гэжэ совет арадта Н. В. Подгорнын хэлэхые хүсэнэб гэбэ.

Митингдэ хабаадагшад эндэ хэлэгдэһэн үгэнүүдые Совет-араб хани барисаанай хүндэлэлдэ нэрьемэ овацяар, юрөөлэй үгэнүүдээр угтаа.

Н. В. Подгорный митингдэ хабаадагшадай альга ташалгаар, Араб-совет хани барисаанай хүндэлэлдэ зорюулагдаһан амаршалгын үгэнүүдээр угтагдан, совет хүдэлмэришэд болон эрдэмтэдэй ажал ба ухаан бодолой һүлдэ тэмдэг болгошо «Венера-7» гэжэ замбуулинай автомат станциин моделиие судоверфиин коллективтэ барюулба.

АЛЕКСАНДРИДА УУЛЗАЛГА БОЛОБО

АЛЕКСАНДРИ. (ТАСС). Александрин губернатор Мамдух Салем январиин 17-до СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорнын хүндэлэлдэ обед эмхидхээ.

Энэ обедтэ Н. В. Подгорный, тэрэниие үдэшэжэ ябалсаһан совет тушаалтад хабаадаба.

Египедэй талаһаа Президент Анвар Сададтай хамта вице-президентнэр Хусейн аш-Шифии ба Али Сабри, Арабуудай социалис холбооной Дээдэ гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүд, ОАР-ай министрнүүд ба бусад хүтэлбэрилэгшэд байлсаба.

Мамдух Салем амаршалгын үгэ хэлээ. Н. В. Подгорный харюугай үгэ хэлэбэ.

Н. В. Подгорный обедтэ хабаадагшадай нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан, замбуулинай совет станцинуудай һара дээрэ абаашаһан бишыхан тугуудай копинуудые губернаторто барюулаа.

Энэ обед хани халуун оршон байдалда үнгэрбэ. Н. В. Подгорный, Анвар Садат, мүн тэдэниие үдэшэжэ ябалсаһан совет ба египет тушаалтад тэрэл үдэртөө Каирта бусаа.

РАЙОННО ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИ

НАЙДААШЬЕ ҺАА, ХИНАХА, ТУҺАЛХА

Захааминай аймагай партийна конференци дээрэ райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Н. Б. Михеевэй** хэһэн элидхэл, делегадуудай хэлэһэн үгэ шагнажа һууходаа, нютагай ажалша зоһой, илангаяа коммунистнуудай шэнжэ шанар, ажал хэрэг тухай бодолдо заатагүй абтаха бологдоо һэн. Конференциин делегадууд хэһэн ажалдаа шүүмжэлхы сэгнэлтэ үгэхэдөө, саашанхи зорилгонуудаа тодорхойлходоо, ямаршье орёо асуудалнуудые шиидхэжэ шадаха байһанаа, этигэл ехэтэй, зориг түгэлдэр байһанаа тобойсо харуулаа. Энэ этигэлынь үнгэрһэн табан жэлэй туршада хэһэн бүтээһэн ажалһаань эшэ үндэһэтэй.

Аймагай промышленностиин хүдэлмэришэд табан жэлэй түсэбые гол даабаринуудаар үлүүлэн дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 4,3 миллион шахуу түхэригэй продукци гүрэндөө үгөө. Зэдын молибденэй комбинадай коллектив 1968 ондо түсэблэлгын, экономическа талаар урмашуулгын шэнэ гуримда ороһон. Тиихэдээ нилээд ехэ бэрхэшээлнүүдые дабажа гараһан юм. Энээнэйнь аша үрэ ехэ. Түсэб даабари үлүүлэн дүүргэгдэжэ, ашаг олзонь ехэ болоо.

Энэ амжалта хадаа эндэхи промышленностиин хүдэлмэришэдэй, коммунистнуудай оролдосотой ажалаар туйлагдаа. Түсэбтэ табан жэлэй туршада эндэ ажалай түрүүшүүлэй, коммунис ажалай ударнигуудай, цехүүдэй, бригадануудай олошорһониинь гайхалтай бэшэ. Тиихэдэ Джидокомбинадай коллектив түсэб даабаряа амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгээ түлөө КПСС-эй ЦК-гай, Советскэ правительствын Дурасхаалай тугаар, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан.

Аймагай промышленностьда коммунистнуудай 43 процентнь хүдэлнэ. Эдэнэй олонхинь ажалай түрүүшүүл юм. Социалис мүрысөөнэй, түрүү һайн юумэ үүсхэгшэдэй манлайда эдэнэр лэ ябана.

Теэд конференциин делегадуудай онсо анхарал аймагай промышленностьдахи дутуу дундануудта, тэдэниие усадхаха хэмжээнүүдтэ хандуулагдаа. Зарим предприятинуудта, жэмһээнь шанаржуулгын фабрикада, Холтосоной руднигта, модо бэлэдхэлэй цехтэ салин хүлһэнэй ургалта ажалай бүтээсын ургалтаһаа ехэ болоо. Мүн ажалай сагые хии хаяха, үдэрэйнгөө нормо дүүргэдэггүй хүдэлмэришэдэй олон байһан, продукциинь өөрынь үнэ сэнгэй дээшэлхэ ушар үзэгдэнэ.

Энээнэй шалтагаан юуб? Партиин райком, цехүүдэй партийна организацинууд эрдэм ухаанай үндэһөөр үйлэдбэреэ эмхидхэхэ, ажалай журам шангадхаха, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалга дээшэлүүлхэ талаар эрилтэ һулаар табяа, эмхидхэхы, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри мүнөө сагай эрилтэтэй зохилдуулан ябуулаагүй гэжэ конференци тэмдэглээ. Энээнһээнь боложо, зарим хүтэлбэрилхы тушаалда харюусалгагүй, эмхидхэхы шадабаригүй хүнүүд табигдажа, үйлэдбэридэ нилээд ехэ тойбо татаһан байха юм.

Гэбэя нёдондо Холтосон руднигай начальнигай уялгые дүүргэгшээр Л. В. Пичугин табигдаад, үйлэдбэриин даабариие дүүргэжэ шадаагүй байхаһаа гадна, архи тамхи намнаад, хүдэлмэришэдэйнгөө ажалые һаатуулһан байна. Джидокомбинадай энергоцехэй начальник С. М. Юзов, цехэй парторганизациин секретарь байһан А. Н. Тюнин, дүүжэн харгын начальник Аюров гэгшэд партийна, ажалай журам эбдэһэнэйнгээ түлөө партийна харюусалгада хабаадуулагдаһан юм. Хүтэлбэрилхы тушаалда хүнүүдые шэлэн табихадаа, хүнэй эрдэм болбосорол, эмхидхэхы шадабари ба харюусалгаяа мэдэрхэ шэнжэ шанарые заатагүй хараадаа абаха, тиигээд хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие зааханшье һуладуулхагүй, хиналта, эрилтэеэ шангадхаха гэһэн тобшолол хэгдээ.

Ушар юуб гэхэдэ, зарим хүнүүд түрүүшын үедэ бэсэ һайн талаһаа харуулаашье һаа, саашадаа тушаалдаа дадаха бүреэ ажал хэрэгэй түлөө харюусалгаяа мохоодуулха, юумэ хэрэгсээхэеэ болихо, хамаагүйгөөр хандаха ябадал гаргадаг ушар бии бшуу. Энээниие зайсуулхын тула партиин Уставай эрилтэнүүдые коммунистнуудта ходо һануулжа байха гэээшэ парторганизацинуудай сэхэ уялга мүн.

— Манай комбинадай хүдэлмэридэ гараһан дутагдалнууд хадаа имагтал хүтэлбэриин һуладаһанһаа болоо,—гээд делегат **И. П. Чепурин** хэлээ.—Райком, аймагай Советэй гүйсэдком промышленностиие хүтэлбэрилхэ арга шадабаряа һайжаруулха, илангаяа инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, хүтэлбэрилхы тушаалтай хүнүүдэй, коммунистнуудай харюусалгые дээшэлүүлхэ уялгатай.

Энэ үгыень баталжа, делегат **А. Балдаев** 9-дэхи түсэбтэ табан жэлдэ бүтээхэ ажал хэрэг тухайгаа хөөрөө. Тиихэдээ КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ Холтосон руднигай коллектив 1971 оной түрүүшын кварталай түсэбые мартын 30-да дүүргэхэ гэһэн социалис уялга абаа гэжэ мэдүүлбэ. Юһэдэхи табан жэлэй түсэб соонь коллективэй социальна хүгжэлтын, хүмүүжүүлгын ехэ хэмжээ ябуулганууд хараалагданхай.

Аймагай хүдөө ажахы урагшаа нилээд ехэ дабшалта хээ. Ниитын малай тоо толгой олошороо, малай ашаг шэмэ абалга, гүрэндэ худалдалга ехэ болоо. Орооһото ургамалнуудай талмай үргэдхэгдөө, ургасань дээшэлээ. Малшад, таряашадай хүсэлэл оролдолгын ашаар энэ аймагта мяханай мал үсхэбэрилхэ зорилгоор ажахынуудаа мэргэжүүлхын тула нилээд ехэ ажал хэгдээ. Түсэбтэ табан жэлэй туршада мяха абалга 9 процентээр нэмээ, гүрэндэ худалдалга 21 процентээр ехэ болоо.

Гэхэ зуура хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ талаар райкомой, партийна организацинуудай шиидхэхэ асуудалнууд үшөөл олон юм. Элидхэл дотор энээн тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэгдээ, тиихэдэ делегадуудшье онсо анхаралаа хандуулаа.

Захааминай аймаг—республика дотороо мяханай мал үсхэдэг гол ажахынуудай нэгэн. Тиимэһээ малай тоо толгойе олошоруулха ябадал эгээл шухала зорилго болоно. Тэсэд эндэ 100 эхэ малһаа 76 тугал, 79 хурьган, 59 унаган абтана. Энээнэй хойшолон гэхэдэ, нёдондо 2358 тугал, 4520 хурьган, 284 унаган дутуу абтаа. Иимэ байдал ганса үнгэрһэн жэлдэ бэшэ, харин хэдэн жэл удаагаар тохёолдоно. Тиимэһээ конференциин делегадуудай энэ ушарые анхаржа, олон малшадай түрүү дүй дүршэл тухай һануулаашань тон зүб. 100 малһаа 90—100 тугал, хурьга абадаг малшад эндэхи колхоз, совхоз бүхэндэ олон арбаадаар тоологдоно. Эдэнэрэй дүршэлые тарааха, олоной шадабари болгохо гэээшэ бүхы коммунистнуудай, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй нэн түрүүнэй зорилго болоно.

Эндэхи колхоз, совхозууд мяханай мал үсхэбэрилдэг боложо, мяха гүрэндэ худалдалгые ехэ болгоо. Тиигэжэ хоёр жэлэй туршада 265 мянган түхэригэй олзо абаа. Энэнь һайшаалтай. Зүгөөр мяханай мал үсхэхэ гээд, һү һаалгаяа үлүүсэ ехээр хорооһониинь гэмшэлтэй. Энэл үедэ һү һаалияа хорообоод, аяар 832 мянган түхэригэй олзо дутуу абаа. Конференциин тэмдэглэһэнэй ёһоор, энэ ушар ехэ алдуу гэжэ тоологдоо. Үнеэдээ һаахаяа болихо ябадалай экономическа талаараа ехэ хохидол үзүүлхэ байһаниинь энээхэн жэшээ харуулна. Холые харадаг эзэн иимэ ехэ олзо доход тухай бодомжолонгүй байха ёһогүй ха юм.

Мал ажалые промышленна ёһоор эрхилхын тула элбэг ехэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Энэ асуудалда олон делегадууд үгэеэ зорюулаа.

Делегат **Г. Цыдыпов** үгэ хэлэхэдээ, малай тэжээл бэлэдхэхэ асуудал манай эгээл шухала, орёо зорилго болонхой гэжэ тэмдэглэбэ. Энээниие шэнэ газар ашаглажа, бэлшээриеэ һайжаруулжа, хүдөө ажахын ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлжэ шиидхэхэ саг тулаа. Зүгөөр энэмнай үтөөрөө шиидхэжэрхихэ асуудал бэшэ. Захааминай эрхэ байдалда энэ асуудалые шиидхэхын тула машина, техникэ, мүнгэ зөөри ехээр хэрэглэхэ бологдоно. Энээн тухай райкомһоо гадна, республикын зургаанууд һаналаа табиха ёһотой гэжэ тэрэ хэлээ.

КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсоходоо, эндэхи совхозуудай, колхозуудай коллективүүд тарган, шэгнүүр ехэтэй мал гүрэндэ тушааха гэһэн уялга абаһан юм. Энэ талаар бага бэшэ амжалта туйлагдаа. Тиигэбэшье үшөөл олон мал бага шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаагдана. Мүнөө толгой бүриин 350 килограммһаа бага бэшэ шэгнүүртэйгээр мал гүрэндэ тушааха гэһэн уялга эндэхид абанхай. Энэ асуудал баһал тэжээлэй асуудалтай сэхэ холбоотой юм. Гэбэл мал зун-намартаа ойтайгын бэлшээри дээрэ шэгнүүрээ нэмээгээд, үбэлэй үедэ тэжээлэй дутуу дээрэһээ тэрэнээ гээжэ ондо орно. Энээн тушаа хэлэһэн делегадууд **Ю. Хамаев, П. Очиров** болон бусад сабшалан, бэлшээри һайжаруулха лутомелиоративна бригадануудые байгуулха, нютагай эрхэ байдалда таарууургамалнуудые тариха, үтэгжүүлгэ зүбөөр, һайнаар хэхэ тухай дурадхаа.

9-дэхи түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлые, манай түрэл партиин XXIV съездын болохо жэлые эрхим ажалаараа тэмдэглэхэ тухай конференци дээрэ ехэ хөөрэлдөөн болоо. Промышленностиин, хүдөө ажахын ба культурно-ажаһуудалай байгуулалтын талаар ехэ зорилгонууд табигдана. Илангаяа мүнөө хабарай тарилгада бэлэдхэл—хойшолуулашагүй хэрэг болонхой. Аймаг дотор олон механизаторнуудай дуталдадаг, машина, техникын муугаар ашаглагдадаг, малай фермэнүүд дээрэхи хүндэ хүшэр хүдэлмэриие оньһожоруулха хэрэгэй муугаар ябуулагдажа байһан баримтанууд хурсаар шүүмжэлэгдээ. Энээн тушаа тодорхой хэмжээнүүдые абахыень шэнээр һунгагдаһан райкомдо, партийна организацинуудта һануулагдаа.

Делегадууд **З. Пирогова, Н. Трофимова** гэгшэд соёл сурталай хүдэлмэриие шангадхаха тушаа шүүмжэлэл хээ. Энэ талаар партиин райкомой, партийна эхин организацинуудай зохихо хэмжээ абадаггүй, баталһан шиидхэбэринүүдээ, хэлэһэн үгэеэ дүүргэхэгүй ябадал гаргаһан тухайнь хэлээ. Тиихэдэ зоной элүүр энхые хамгаалха, соёлой эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэг аймагай хүтэлбэрилхы органуудай, илангаяа аймагай Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй, депутадуудай шухала уялга юм. Энэ уялгаяа дурсагдаһан зургаанууд үшөөл ёһотоор дүүргэжэ шаданагүй. Соёл сурталай бүхы хүдэлмэриие ёһын тэдыдэ бэшэ, харин үйлэдбэри дээрэ ашаг үрэ гарахаар ябуулха гэһэн һанамжые үгэ хэлэгшэ бүхэн тодорхойлоо.

Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, энээнэй үндэһэ һуури дээрэ хүн зоной һуудал байдалые улам һайжаруулха—партиин табиһан энэ гол шухала зорилгые амжалтатайгаар шиидхэлгэдэ конференциин бүхы хүдэлмэри зорюулагдаа. Энэ зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаһан хүн бүхэн гүрэнэй, ниитын хэрэг шиидхэлсэжэ байхадаа, нэн түрүүн олоной, гүрэнэй аша туһые хаража байһаниинь, юумые бүхы талаһаань шэнжэлжэ, холын хараатайгаар бодомжолдог байһаниинь эли байгаа һэн.

Иимэ эрмэлзэлтэй, иимэ шэнжэтэй хүнүүд урдаа табиһан зорилгоёо шиидхэжэ шадаха, тиихэ бүхы арга боломжотойшье. Гансал эмхидхэхы, элсүүлхы хүдэлмэриие һайжаруулха шухала гэһэн бодол түрөө һэн.

Конференци зүбшэн хэлсэһэн асуудалнуудаараа дэлгэрэнгы шиидхэбэри абаа. Конференциин хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой секретарь **К. М. Продайвода** хабаадаа.

Шэнээр һунгагдаһан райкомой пленум дээрэ эмхидхэлэй асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Нэгэдэхи секретаряар нүхэр **Н. Б. Михеев**, секретарьнуудаар **Г. Н. Субботин, С. С. Бадмаев** һунгагдаа.

М. НИМАЕВ.

Улаан-Үдын нооһо сэбэрлэдэг фабрикын коллектив түрэл партиингаа XXIV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсон, ажалайнгаа эршые үдэр бүри шангадхана. Эндэ шэн габьяата ажалаараа алдаршаһан зон олон юм. Тэдэнэй нэгэн—Ольга Башенова. Тэрэ нооһо илгагшаар хүдэлжэ, халаанайнгаа даабари саг үргэлжэ 125 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ольга Башенова.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ХОЁР МЯНГААР ҮЛҮҮЛЭЭ

«Забайкаллес» ком... леспромхозуудай мастерска... тогуудай коллективүүдэй ... сөөнэй дүнгүүдые һара бүр... солон гаргаха заншал бии... һон. Эгээл эрхимүүдынь ... рысөөндэ түрүүлжэ гарадаг.

Үнгэрһэн жэлэй декабрь... да модошод габшагайгаар ... Худанай леспромхозой ... хэзээ хэзээнэйхиһээ эдэбхи... хүдэлжэ, һарынгаа даабари... центээр үлүүлэн дүүргэжэ ... али түсэбһөө гадуур 2 мянг... бометр модо бэлэдхэһэн бай... Мүн товарна продукци ... даабаряа 35 мянган түх... үлүүлэн дүүргэө.

Энэ амжалтыень модо... хэлэй промышленностиин ... мэришэдэй профсоюзай ... «Забайкаллес» комбинат ... рөөр сэгнэжэ, дамжуулгын ... туг барюулһан байха юм. ... промхозой коллектив шэнэ ... түрүүшын үдэрһөө модо бэл... даабаряа үлүүлэн дүүргэж... на.

Н. ТЮРН...

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ДУУРГЭЛТЭ

АЖАЛАЙ БҮТЭЭС... ДЭЭШЭЛҮҮЛҺЭНЭЙ АШАА...

СЭЛЭН-ДҮҮМЫН ЗАҺАБАРИИН-МЕХАНИЧЕСКА ЗАВОД

Ойн баярай жэл, мүн түсэбтэ табан жэл дүүргэжэ, 9-дэхи табан жэлэй богоһо алхагдаба. Сэлэн-Дүүмын заһабариин-механическа заводой коллектив табан жэлэй үрэ дүн согсолжо, туйлаһан амжалта, ушарһан алдуу дутагдалаа элирүүлжэ байна.

Заводой коллектив табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргээд, даабариһаа гадуур 117 мянган түхэригэй продукци бүтээн гаргаа. Согсолон хэлэхэдэ, урдын табан жэлнүүдэйхиһээ хоёр дахин үлүү ехэ продукци үйлэдбэрилэгдэһэн байна. Тиихэтэй хамта гурбан зүйлэй шэнэ продукци бүтээгдэдэг болоо. Мүн «Р63-5» түхэлэй лесорама, «ВД-6» түхэлэй вагон-гэр хэхэ бэлэдхэл дүүргэгдээд, түрүүшын хэдэн шэнэ рама, вагон-гэр ноябрь соо хэгдэжэ эхилээ. Харин шэнэ энэ продукци 1971 онһоо олоор бүтээгдэхэ юм.

Ямар аргаар амжалта туйлагдааб, үйлэдбэриин ямар шухала асуудалда коллективэй хүсэ шадал зорюулагданаб?

Шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэриие эрдэм ухаанай үндэһөөр эрхилхэ, тиигэжэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хараа шугам баримталагдаа. Табан жэлэй хугасаада ажалай бүтээсэ аяар 8 дахин дээшэлүүлэгдэһэн байна. Энээнэй ашаар 1675 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдөө. Тайлбарилан хэлэхэдэ, табан жэлнүүдэй үедэ заводто бүтээн гаргаһан бүхы продукциин 92 процентнь ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй аша үрэ мүн болоно.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын тула үйлэдбэриие комплексноор оньһожоруулха ехэ хүдэлмэри хэгдэбэ. Шудхалаагай цехэй ажал ехэтэй үйлэдбэри дууһан оньһожоруулагдаа. Шорой бэлдэхэ, хэб хэхэ холисые хэрэгтэй газартань хүргэхэ ажал оньһон аргаар бүтээгдэнэ. Шэрэм шудхалгын оньһожоруулмал лини тодхогдоо. Детальнуудые хэбтэ хэхэ, шудхаха шэнэ арга хэрэглэгдэжэ захалаа. Тиигэжэ 18 зүйлэй детальнууд шэнэ, түрүү аргаар шудхагдадаг болоо. Энэ түрүү аргын нэбтэрүүлэгдэһэнэй ашаар 2600 түхэригэй алмалта хэгдэһэн юм.

Шудхалаагай үйлэдбэриие комплексноор оньһожоруулхада, экономическа талаараа ашаг ехэтэй байба. Энэ цех хүдэлмэришэдэй тоо олошоруулангүйгөөр табан жэлэй туршада ехэ продукци үйлэдбэрилдэг болоо. Хэрбээ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 1011 тонно шудхалаа хэгдэдэг байбал, һүүлэй жэлнүүдтэ 1600 тоннодо хүргэгдөө. Гадна шудхалаа хэлгын өөрынь үнэ сэн горитой ехээр хямдаруулагдаба. Заводой котельнын хүдэлмэридэ горитойхон хубилалта болоо. Шулуу нүүрһэ асаралга, үнэһэ гаргалга оньһожоруулагдажа, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлэгдээ. Тиигэжэ жэлдээ 11374 түхэригэй алмалта абаха арга олдобо.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан олон хэмжээ ябуулга бэелүүлэгдээ. Ажалые эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэхэ түсэб дүүргэжэ, жэлдээ 20 мянган түхэригэй экономическа ашаг үрэ абтана. Мүн шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлһэнэй ашаар 38 мянган түхэригэй алмалта хэгдээ.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ гол шэглэл баримталхатай хамта, продукциин шанар улам һайжаруулха асуудалда саг үргэлжын анхарал хандуулагдажа байгаа. Вагон-гэрнүүдые хэхэдэ хэрэглэгдэхэ модо, модоной зүйлнүүдэй шанар һайжаруулха тухай ехэ бодомжологдоо гэжэ хэлэхээр. Модо хатааха камера баригдажа, ашаглалгада тушаагдаа. Камерада модо дамжуулан хүргэхэ, хатаагдаһан модо тэндэһээ гаргаха, бүхы ажал ехэтэй хүдэлмэри мүн лэ оньһожоруулагдаһан байна. Вагон-гэрнүүдэй зарим частьнуудые хабсарган табиха тусхай стенд хэгдэһэн юм. Шэнэ, бүтээсэ ехэтэй үрэмдэлгын станогууд механическа цехтэ тодхогдоо. Эдэ, мүн ондоо хэмжээ ябуулга бэелүүлһэнэй ашаар продукциин шанар һайжаруулагдажа байна.

Үйлэдбэриин түрүүшүүл Б. В. Наймушин, С. И. Стрижов, И. Я. Кулаков болон бусад заводой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта олон шухала асуудалнуудые шиидхэлсэнэ. Үйлэдбэриин хүндэ хүшэр хүдэлмэриие оньһожоруулха, продукциин шанар һайжаруулха хэрэгтэ түрүү хүдэлмэришэдэй оруулһан туһа нэмэринь горитой ехэ юм. Заводой урлан нарижуулагшад гансахан ойн баярай жэлдэ 16 мянган түхэригэй алмалта үгэхэ дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн байна.

Үйлэдбэреэ үргэдхэхэ, шэнэ продукци бүтээн гаргаха, продукциин шанар һайжаруулха талаар табан жэлнүүдэй туршада ехэ хүдэлмэри хэгдээ, хамта дээрээ һайн үрэ дүн туйлагдаа. Завод гүрэндэ гарза хэдэг предприятинуудай тоодо оролсодог байһан һаа, энэ хэмжээнүүдэй ашаар дутагдалаа усадхажа шадаа. Хэрбээ 1970 ондо 5000 түхэригэй гарза хэхээр хараалагдаһан һаа, 60 мянган түхэригэй олзо доход гүрэндэ үгтэһэн байна. Техническэ дэбжэлтэ туйлаха, ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ талаар коллективэй саг үргэлжэ тэмсэжэ байһанай ашаар энэ амжалта туйлагдаа.

Теэд үйлэдбэриин бүхы ас... далнууд сүм шиидхэгдээ гэ... бэшэ. Продукциин шанар һ... жаруулха талаар эмхидха... техническэ хэмжээ ябуулга... дай бэелүүлэгдэбэшье, дута... үгы гэхын аргагүй. Энээнһэ... да заводто бүтээгдэдэг «Р65... түхэлэй лесорама ГОСТ-ын ... тэ хангадаггүй байгаа. ... «ВД-8» түхэлэй нүүдэл вагон... санитарна, техническэ тала... горитой дутагдалтай юм. Тии... һээ энэ жэлэй эхинһээ хо... эдэ зүйлнүүд бүтээгдэхэеэ бо... жо, шэнэ түхэлэй рама, вагон... хэгдэжэ эхилээ.

Юһэдэхи табан жэлэй үедэ за... һэльбэгдэхэ, техническэ тала... зэбсэгжүүлэгдэхэ юм. Бэлэд... цехые шэнэдхэн байгуулха, ... лэдбэриинь оньһожоруулга ... раалагдана. Ойрын жэлнү... заводой түбэй, мүн хими... лабораторинууд эмхидхэгдэхэ... водто бүтээгдэдэг зүйлнүү... шэрдэхэ тусхай камера бари... шэнэ техникэ, түрүү техно... нэбтэрүүлгэ түсэблэгдэнэ.

Заһабариин-механическа за... дой коллектив урдаа таби... зорилгоёо бэелүүлхээр бэ... Табан жэлые амжалтатайгаар ... гэсхэһэндөө баяр урматай, ... тиин XXIV съездые шэнэ ... жалтаар угтаха гэжэ зориг... хой. Шэнэ табан жэлэй түр... шын кварталай түсэбые бол... һоонь урид дүүргэжэ, съезд... нээгдэхэ үдэрые нэрэтэй т... тэйгөөр угтаха байһандаа эт... нэ.

Н. БАДМАЕВ,
манай штатнабэшэ корреспондент.

АМЖАЛТАНЬ АРЬБАЖАНА

Дээдэ-Тайлсын совхозой Тарбагатайн фермын малшад үнгэрэгшэ жэлдэ һү һааха, гүрэндэ тушааха түсэбөө урда жэлнүүдэйхидэ орходоо дээшэлүүлжэ, жэлэйнгээ даабари амжалтатайгаар бэелүүлээ. Тус фермын һаалишад үнеэн бүриһөө ехэ һү һаахын түлөө социалис мүрысөөндэ жэлэй эхиндэ оролсоһон байгаа.

Дүршэлтэй бэрхэ һаалишан Ф. И. Капорская мүрысэгшэдэй түрүү зэргэдэ ябана. Энэ һаалишан үнеэн бүриһөө 1855 килограмм һү һаагаа. Мүн баһа һаалишад В. Гончарова, А. Краснопеева гэгшэд ажалай һайн дүнгүүдтэй. Тэдэнэр тус тустаа 1844—1727 килограмм һү һааһан байха юм.

Үбэлэй үедэ ехэ һүнэй түлөө тэмсэхэ гэһэн үүсхэл гаргаһан Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой МТФ-гэй хүдэлмэрилэгшэдэй уряае Тарбагатайн һаалишад зүбшэн хэлсэжэ үзөөд, өөһэдынгөө арга боломжо багсаажа, үбэлэй үедэ фермээрээ үнеэн бүриһөө 1000 килограммһаа бага бэшэ һү һааха гэжэ шиидэһэн байгаа. Отделениин эрхим һаалишан И. Капорская үнеэн бүриһөө 1100 килограмм һү һааха гэһэн уялга абаһан юм.

Фермын малшад абаһан уялгаяа бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ шадаа. Малайнгаа үбэлэй байрада ороһон сагһаа хойшо Ф. Капорская 262, А. Краснопеева —228, В. Гончарова—215, П. Лыткина 211 килограмм һү үнеэн бүриһөө һаагаа. Харин фермээрээ бүхыдөө үнеэн бүриһөө 1079 килограмм һү һааһан байха юм. Тус фермын һаам үдэр ерэхэ тума дээшэлнэ.

Мүнөө үедэ үнеэн бүхэндэ 25 килограмм силос, 3,5 килограмм үбһэн, 4 килограмм һолоомо, 700 грамм зелёнко, һаагдаһан литр һүн бүхэндэ 300 грамм талханай зүйл эдюулэгдэнэ.

— Иимэ рацион үнеэдые хүсэд садхаана, һүншье ехээр һаагдана,—гээд һаалишад мэдүүлнэ.

Мүнөө һаалишадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Үдэр бүхэнэй дүн согсологдожо, коллективэй гэшүүн бүхэндэ дуулгагдадаг юм. һаалишад үглөөгүүр һү тушаадаг пунктдаа сугларжа, ажал хэрэг тухайгаа хэлсэдэг. Ажалай дүн харуулһан самбар дээрэ бэшээтэй тоонуудые уншаха, ямар һаалишанай хэдыдэхи һуурида ябаһые хараха аргатай байдаг.

Тарбагатайн һү һаалиин фермын коллектив ажалай эрхим эхи табижа, партиин XXIV съездые ажалай шэнэ бэлэгүүдтэй угтаха зорилго урдаа табина.

Ю. БАЗАРЖАПОВ.
Б. ЛАЙДАПОВ.

Хори.

Энэ хоёр комсомол басагад Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхоздо гахайшадаар хүдэлнэ. 10-дахи класс дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Галина Золина, Надежда Кравцова хоёр нютагтаа хүдэлмэрилхөөр шиидээд, совхозой дирекцидэ ямаршье һаань ажалда эльгээгты гэһэн эрилтэтэйгээр хандаа һэн. Тиигэжэ тэдэ гахайшад болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): Галина Золина ба Надежда Кравцова.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ЕХЭ ОЛЗО ОРУУЛБА

Түнхэнэй аймагай Хэрэн тосхоной ан үсхэбэрилгын ажахыда Ш. Г. Ошорова Л. А. Ошорова хоёр удаанай хүдэлжэ, дүй дүршэлөөр баян болонхой. Үнгэрэгшэ жэлэй туршада дүшэ-дүшэн үнэгэнһөө 240 гүлгэ түрүүлхэ уялгатай байгаа. Теэд тэдэнэр түсэбөө һураггүй үлүүлэн дүүргэжэ шадаа бшуу.

Нүхэр Ошорова 343 гүлгэ абажа, 2.287 түхэриг гүрэндэ олзо оруулха түсэбөө 7.235 түхэригтэ хүргөө. Тиихэдэ Л. Ошорова 317 гүлгэ абаа. Мүнөө тэдэнэр бүри һайнаар хүдэлмэрилжэ байна.

В. ТУЛАЕВ.

АЖАХЫН ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭД... ҺУРАЛСАЛ

Нарһатын совхозой хүд... ришэд аймаг соогоо түрү... механизаторнуудай һура... эхилбэ.

23 малшад, механиза... мэргэжэлгүй залуу хүдэлм... шэд, хүтэлбэрилхы 11 хүт... рилэгшэд һуралсана. Тэ... дунда совхозой главна эконо... С. Г. Цыренов, отделениие ... лэгшэ Б. Д. Цырендашиев, ... дэлмэришэдэй комитедэй т... лэгшэ М. Разгильдеев, хон... Д. Ширапов, хүдэлмэр... Г. Павлов, парткомой секре... В. Курбатов болон бусад б... даа зэргэлэн, мэргэжэл зэ... түлөө партада һуубад.

һурагшадай дунда Нар... тосхондо ажаһуугшад орол... Тэдэнэр хүдөө ажахын хүдэ... риин халуун хаһын оро... трактор, комбайнуудта һуу... туһа хүргэхэеэ хүршэ ажах... айлшалхал.

Нарһатын совхоздо эхи... механизаторнуудай һургуул... һурагшад 92 часай прогр... мартын 28-да дүүргэжэ, ... мэргэжэлтэй механизатор ... үнэмшэлгэ бултадаа абаха гэ... уялга абаба.

КПСС-эй Яруунын райко... бюро Нарһатын совхозой үү... лые дэмжэн һайшаагаад, т... ниие даган, хэшээл эхилх... бэшэ ажахынуудай хүтэлб... лэгшэд, парткомуудые ... һан байна.

М. ЯКОВЛЕ...

...АНИ НҮХЭСЭЛ гэһэн үгэ ямар ...гүнзэгы һайхан удхатайб! Хү-...һөө гадна, гүрэн оронуудшье ...ондоо нүхэсэдэг. Энээн тухай хэ-...лон үльгэр, дуунууд зохёогдооб! ...овет болон монгол арадуудай ...ндын эбдэршэгүй бата бэхи ...барисаан эгээл тиимэ үльгэр ...алай, үнэхөөр халуун хани нү-...л болоно.

...ветскэ Союз ба Монголой Арадай ...ублика табин жэлэй туршада ...үрөө түшэлсэн дабшажа, соци-...м ба коммунизм байгуулжа .... Аха дүү хоёр арадай хоо-...рхи хани барисаан жэлһээ жэл-...лам бэхижэнэ. Энэнь МНР-эй бо-... БурАССР-эй хилэ шадархи ай-...удай хоорондын ...оо барисаанай ...элтэ дээрэ илан-... элихэнээр ха-...ана. Теэдшье хэ-...шэгэй, ёһо зан-...ай талаар бу-... болон монгол ... зоной нилээд ...рхы байһаниинь ...ажэ гэгшэ ааб

...дна Росси Монгол хоёрой хоо-...о худалдаа наймаан үнинһөө ...ааргададаг байгаа. Энэнь ажахы-... болон соёл культурааа хүгжөө-...нь монголнуудта аша туһатай-... нүлөөлдэг байһан. Жэшээнь, ...хиай Үргөө (мүнөө Улаан-Баа-...) хотодо ородууд анха түрүүшын ...еграф, телефон, ород болон мон-... үзэгтэй типографи, мал аргалха ...кт бариһан юм. Гадна Хяагта ...ое хоёрые холбоһон харгы за-...һан, хүүргэ баригдаһан түүхэ-...

1913 ондо Үргөө хотодо ород ...ника нээгдэһэн, ород сэрэгшэдэй ...ар Монголой сэрэг шэнэлэгдээ, ...гөө хото шадар сэрэгэй һургуули ...идхэгдэһэн бэлэй. Энэ һургуули-... малшадай хүбүүд, тэрэ тоодо ...онголой арадай революциин вождь ...агингийн Сүхэ-Баатар һуралса-... байха юм.

1912 ондо Үргөө хотодо анха тү-...үүшын һургуули нээгдэжэ, тэндэ ...алша монголнуудай үхибүүд һу-...рааха аргатай болоһон. Тэдэнэй ... болон буряад багшанар һурга-...һэн.

...Бэлигтэй монгол залуушуул Рос-...а һурахаяа ерэдэг байгаа. Тэдэнэй ...нда Монголой арадай революцион-... парти байгуулагшадай нэгэн Чой-...сан Эрхүү хотодо һуралсахаяа ...о бэлэй. Россида иигэжэ эрдэм ...рэл олоһон хүбүүд арад зоноо ...алтаһаа сүлөөлхэ зорилготой-...р түрэл нютагаа бусаһан, түрүү ... бодолтойшуулынь революцион-

но хүдэлөөндэ оролсоһон түүхэтэй.

Арбан юһэдэхи зуун жэлэй һүүл багта, хоридохи зуунай эхеэр худалдаа наймаанай, эрдэм-шэнжэлэлгын, соёл гэгээрэлэй экспедици Монгол ороһон байха. Элитэ эрдэмтэдэй дунда Пржевальский, Потанин, Козлов, Владимирцов, Грумм-Гржимайло, Обручев болон бусад оролсожо, байгаалиин баялигые, экономико, түүхэ, хэлэ бэшэг, этнографи, соёл культура, шажан мүргэл шэнжэлхэ талаар айхабтар ехэ юумэ хэһэн юм.

Хэнэйшье мэдэһээр, хаанта Россиһаа гадна, тад ондоо Росси, революционно Росси байгаа бшуу. Эндэһээ революционно үзэл бодол Монгол руу нэбтэрэн орожо, монгол арадай шиидхэбэри айхабтар ехэ удха шанартай. Юуб гэхэдэ, Монголой гадаадын болон дотоодын дарлагшадые үгы хэлгэдэ ажалшадые зоригжуулаа юм. Съездын шиидхэбэриин ёһоор, 1921 оной мартын 13-да Хяагтада партиин түлөөлэгшэдэй, партизанска отрядуудай, хилэ шадар оршодог хушуунуудай ажалшадай зүблөөн боложо, зэбсэгтэ буһалгаа хэхэ тухай шиидхэбэри абтаһан юм. Тэрэ зүблөөн дээрэ Монголой саг зуурын правительство байгуулагдажа, тэрэ правительствада Сүхэ-Баатар, Чойбалсан болон бусад оролсоһон юм. Аха дүү монгол арадай түүхэтэ энэ үйлэ хэрэгые Буряадай ажалшад хэзээдэшье мартадаггүй.

МНР-эй 50 жэлэй ойе угтуулан

ХЭТЭ МҮНХЫН ХАНИ БАРИСААН

түүхын хүгжэлтэдэ ехэ нүлөө үзүүлһэн байна.

Революционно үзэл бодолтой хүнүүд тэрэ үедэ Монголдо хүдэлдэг байгаа. Типографиин механик Кучеренко, телеграфист Маслаков, «Потемкин» броненосецой матрос Черепанов-Разин, буряадууд доктор Цыбиктаров, багша Данчинов, аха дүүнэр Абашеевтэн болон бусад политическэ хүдэлмэри ябуулалсаһан байха юм. Жэшээнь, монгол арадай агууехэ хүбүүн Сүхэ-Баатар ород-монгол типографида наборщигоор хүдэлжэ, революционернүүдтэй хамта нюуса ажал хэдэг бэлэй.

Ушар иимэһээ Росси Монгол хоёрой хоорондын аха дүүгэй хани нүхэсэлэй гүнзэгы үндэһэтэй байһаниинь элиринэ.

В. И. Ленин түрүүтэй Россин большевигүүд монгол арадай тэмсэлые халуунаар дэмжэдэг байгаа.

Монгол арадай революционно хүсэндэ В. И. Ленин гүнзэгыгөөр этигэдэг байгаа. Ленинэй һанаһан хүсэһэниинь бүрин хүсэд бэелээ: Октябриин революциин аша туһаар хоёр ороной хоорондо бата бэхи холбоо барисаан байгуулагдаа, хани нүхэсэл улам бэхижээ. Энээниие харуулһан баримта гэршэнүүд, дурасхаалта зүйлнүүд дүүрэн ааб даа. Абаһаар дурдаха болоо һаа, жэшээнь, Хяагта хотодо нэгэ гэр бии. Монголой арадай революционно партиин нэгэдэхи съезд 1921 оной мартын нэгэнэй үдэр тэндэ болоһон. Тус съездын түүхэтэ

Аха дүү арадууд бэе бэедээ ходо туһалалсажа байдаг. Жэшээнь, 1934 онһоо 1940 он болотор Хяагтын багшанарай училищида тусхай отделени тогтожо, тэрэниие хэдэн зуугаад монголнууд дүүргээд, түрэл нютагтаа хүдэлхэеэ бусаһан юм.

Буряад болон монголнуудай хани барисаае үшөө нэгэ иимэ жэшээ гэршэлнэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай урда тээ манай Улаан-Үдэдэ монгол рабфак хүдэлдэг һэн. 1940 оной сентябриин нэгэндэ энэнь Монголой багшанарай училищи болгогдоод, СССР-эй болон МНР-эй правительствын тусхай тогтоолой абтахатай хамта 1941 оной июль һарада Улаан-Баатар хото абаашагдаһан юм.

Хүшэр хүндэ ушарнуудай тохёолдоходо, совет, монгол арадууд бүришье бата бэхеэр нүхэсэжэ, бүхы бэрхэшээлнүүдые хамта дабажа гараһан бэлэй. 1939 оной зун Халхын-Гол дээрэ болоһон тулалдаанууд тухай мэдэхэгүй хүн үсөөн ааб даа. Тиихэ үедэ совет болон монгол сэрэгшэд хамтаараа япон булимтарагшадтай шэн баатарлигаар тулалдаа һэн. Тэдэнэй дунда Буряад ороной түлөөлэгшэдшье байлсаһан байха.

1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай хатуу шэрүүн жэлнүүдтэ монгол арад болбол совет арад зондо аха дүүгэй туһаламжа үзүүлээ. Жэшээлхэдэ, дайнай эгээ түрүүшын үдэрһөө эхилээд, совет арадта туһаламжа үзүүлхэ талаар МНРП-гэй уряагаар Монгол орон дотор патриотическа хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрээ һэн. «Хубисхалта Монгол» гэжэ танкова колонно, «Монгол арад» гэжэ авиаэскадрили, Совет Армида туһаламжа үзүүлхэ жасада оруулһан мүнгэ болон зөөри, совет сэрэгшэдтэ монголшуудай бэлэглэһэн унаа морид, бэлэгүүд, совет сэрэгшэдые шефтээ абаха, дайнай инвалидуудта туһаламжа үзүүлхэ гэхэ мэтэнүүд Германиин фашизмые илан дараха хэрэгтэ айхабтар ехэ туһа нэмэри болоо юм. Дайнай үедэ Совет Армида туһаламжа үзүүлхэ жасада монгол арадһаа олон миллион түхэригэй зөөри оруулагдаа һэм шуу.

Һүүлээрнь, 1945 оной август һарада совет сэрэгшэдтэй хамта монгол сэрэгшэд ябалсажа, япон булимтарагшадые бута һамна сохилсоо бэлэй.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр совет, монгол арадуудай хани барисаан бүри бэхижээ, батажаа.

Монгол арад социализм амжалтатайгаар байгуулна. Эндэ мүн лэ СССР-эй аха дүүгэй туһаламжа ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Монголой ба Буряадай ажалшадай хоорондо жэлһээ жэлдэ хани харилсаан улам үргэдэнэ. Буряадай уран зохёолшод, артистнууд, хүдөө ажахын болон промышленностиин мэргэжэлтэд, спортсменүүд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд Монгол оло дахин айлшалһан, монголойхидшье манда ерэһэн, дүй дүршэлөө дамжуулан абалсаһан байха. Манай Хяагтын, Сэлэнгын, Захааминай аймагууд Монголой Сэлэнгын аймагтай сэхэ барисаатай юм.

Харин тиихэдэ МНР-эй олохон түлөөлэгшэд БурАССР-тэ ерэжэ һуралсадаг, практика гарадаг, ажахынуудтай танилсадаг, аяншалдаг.

Буряад ороной ажалшад монгол нүхэдтөө тон ехэ анхаралтайгаар хандадаг, хүндэлдэг, али бүхы ушарта туһаламжаяа үзүүлхэеэ оролдодог. Жэшээнь, Зүүн Сибириин соёлой институтда, Улаан-Үдын 15-дахи ГПТУ-да олохон монгол залуушуул һуралсана.

Буряадай ажалшад Монголдо шэнэ ажабайдалай ямараар хүгжэжэ, социалис соёл культурын ямараар ургажа байһые баясан ажаглажа, анхаржа байдаг юм.

Энэ гүнзэгы хани нүхэсэл пролетарска интернационализмда түшэглэнхэй. Тиимэһээ бата бэхи, мүнхэ.

Д. ШАГДУРОВ,
түүхын эрдэмэй кандидат.

Улаан-Үдын архиин заводто Ф. Н. Степанова (дээдэ зураг) хори гаран жэлдэ аппаратчицаар хүдэлнэ. Тэрэ ажал хүдэлмэреэ тон һайн мэдэдэг мэргэжэлтэ болонхой. Мүн нүхэр Степановатай адлирхуу сагай хугасаа соо Е. Н. Гусаченко (доодо зураг) энэ коллективтэ химик-лаборантаар ажаллана. Эдэ хоёр ажалай ветеранууд суг хүдэлдэг нүхэдтөө хүндэтэй зон юм.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

СОЕЛШОД—АЖАЛШАДТА

КИНОШОД УРДАЛХУУ

...инофикациин хүдэлмэрилэгшэдэй ...эй хүдэлмэриин дүн гаргалгын ...аан дээрэ олон тоонуудай дур-...ахадань, үни хада аймагай ажа-...гшадай гэрнүүдтэ үдэшэндөө сэн-... экрануудай ялалзадаг болохо-...нь: «Киношодоймнай хэхэ ажа-...нь иигээд лэ ээлтэй болобо хаш ...а. Клубта ошожо сагаа баранхаар, ...тээ һуугаад элдэб һонин кино, ...церт харадаг болохомнай»,—гэ-...н хөөрэлдөөнэй доохонуур гара-...ень гэнтэ һанажархибаб. Тэрэ гэ-...һээ хойшо 4-5 жэл үнгэрөө. ...урин тосхонуудай ажаһуугшадта ...шэндөө сэнхир экранууд ялалза-... зандаа. Харин соёлой гуламта-...удта кино, наадан үргэлжэлһөөр. ...рбээ 1966 ондо кино харагшадай ... миллиондо хүрөөгүй байбал, үн-...рэгшэ жэлдэ энэнь миллионһоо дээ-... болоо бшуу. Сэнхир экранай ...шорходо, кино харагшад үсөөрхэ ...һэн бодол баримтагүй байба. Аймагай арадай ажахые хүгжөөхэ 1970 ...ой түсэб дүүргэлгэдэ кинофика-...инхидай оруулһан хубита ехэ. ...энэр 126.676 түхэригэй олзо ...од оруулаа. Энэнь түсэбһөө 5676 ...эригөөр ехэ болоно. Жэлэй тур-...ада даабариһаа гадуур 62 мянга ...780 хүндэ кино харуулагдаа гэхэ ... али бүхыдөө аймаг дотор 1 ...ллион 107.780 хүн кино хараһан ...на.

Кино-түхеэрэлгэгүй нэгэшье һуу-...н тосхониие мүнөө аймаг дотор ...огүйт. Бүхыдөө 50 тиимэ түхеэ-...гэ тоологдоно. Тэдэнэй 33-нь ...гэн экрантай. Ленинскэ темэнүүд-... зорюулагдаһан фильмүүдтэ хүн ...он илангаяа олооро ерэдэг байгаа, ...-гэжэд кинофикациин сетиин дирек-...р М. Я. Оленников. киномехани-...ууд мэдүүлнэ. Агууехэ багша Ильи-...һнгэ ажабайдал, ажал ябуулгаар ...алшадай һонирхоһониинь ойлгосо-...ой. Ленинскэ темээр жэлэй тур-...ада хэдэн кинофестиваль үнгэргэг-.... Тэрээндэ хэдэн зуу мянган хүн ...баадаа.

Аймагай ажахынуудта малшадай ...0-гаад байра бии. Тэндэ ажаһуу-..., ажалладаг хүнүүдые киногоор ...нгаха хэрэгтэ гол анхарал хан-...улагдаһан, бүхыдөө бригада, фер-...нүүдтэ жэлэй туршада хүдөө ажа-...ын, научно-популярна, түүхэтэ-ре-...люционно болон уран һайханай 113 фильм харуулагдаа. Ажалша-...дые киногоор хангаха хэрэгтэ орол-...осотойгоор хандадаг, дааһан ажал-...аа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг ...номеханигууд жэл бүри олошорно. ...эрлэбэл, А. И. Миронов, А. И. Фи-...липпова, В. Будажапов, С. Иванов, ...И. Ушаков болон бусад болоно. ...эдэнэр холын малшадта хүндэтэй ...алшадынь болонхой. Жэшээнь, Хуу-...н-Заганай кино-түхеэрэлгын кино-...еханик А. И. Миронов кино ха-...уулха түсэбөө 107 процент, хараг-шадай тоо олошоруулха даабаряа 117, олзо доход оруулха түсэбөө 124,7 процент дүүргээ.

КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсон, ажалшадые киногоор хангаха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр дүүргээд, даабариһаа гадуур 5000 хүнүүдтэ кино харуулха, жэлайнгээ даабари декабриин 25-да дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 50 мянган хүн зондо кино харуулха гэһэн социалис уялга абаа. Холын малшадта долоон хоног соо нэгэнһээ үсөөн бэшэ кино харуулжа байха гэжэ хэлсэгдээ.

Киномеханигууд бии байгаа арга боломжоёо хүсэд хэрэглэжэ шадаагүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Энээн тушаа М. Я. Оленников, үгэ хэлэһэн киномеханигууд И. П. Богомазов, К. Мальцев, КПСС-эй райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша Ц. З. Замбалаев гэгшэд тэмдэглээ. Холын фермэ, бригада гү, али отарануудта ошохо гэхэдэ, ажахын хүтэлбэрилэгшэд транспорт үгэдэггүй байна.

Киномеханик бүхэн һара бүри репертуарна түсэб табидаг бээз. Тиихэдээ хүн зонтой хөөрэлдэжэ, ямар кино хараха дуратай байһыень мэдэжэ абадаг, тэрээндэнь захил хэдэг юм. Теэд энэ хүдэлмэриие олонхи киномеханигууд хангалтагүйгөөр ябуулна. Гадна зарим киномеханигууд гаргаһан киногоо саашань саг соонь эльгээдэггүй, рапортичкыень зүбөөр бэшэдэггүй байба. Энээнһээ уламжалан, һуурин тосхонуудта кино гаргаха маршрут эбдэгдэдэг, хүлеэһэн фильмынгээ саг соогоо гаргагдангүй байхадань, хүнүүд кинодо хожомоо дуратайгаар ерэхэеэшье болишодог гээд шүүмжэлэл гараа. Жэшээнь, Харгааһатын киномеханик Гармаева, Галтайн — Ф у н у с я гэгшэд иигэжэ ажалладаг гэжэ нэрлэгдээ. Тэдэнэр суглаандашье ерээгүй байгаа. Хэды сагта ямар киногой гараха тухай соносхолнууд муугаар бэшэгдээд, клубай газаа нягадаг. Тэрэнь заримдаа һалхинда үлеэлгээд таһаршадаг. Кино тухай иимээр ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхада, хаанаһаа хүн кинодо олооро ерэхэб даа.

Мүн кипосетиин бухгалтериин хүдэлмэрилэгшэд колхоз, совхозуудай һуурин тосхонуудта ошожо, материальна харюусалгатай киномеханигуудай ажалаар тон үсөөн һонирходог, мүнгэнэй оршо гаршые хинан шалгажа байдаггүй гэһэн шүүмжэлэл гараа. Бии байгаа эдэ дутагдалнуудаа түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ гүйсэд усадхаха зэргэтэйбди гээд суглаан шиидхээ.

Б. ЖАМБАЛОВ.
Манай корр.

Мухар-Шэбэр.

ШЭНЭ ОРДОН ЯЛАРАА

Һаяхан Мужыха тосхоной үйлсэ гудамжаар хүхюун зугаатай хүн зон олооро һубарилдаһаар электрын галай элшэ туяагаар холоһоо яларан байһан үндэр сагаан соёлой байшан тээшэ ошожол байгаа һэн.

Энэ үдэр «Дружба» колхозой түб тосхондо соёлой шэнэ ордон нээгдэжэ, тэндэ баяр ёһололой үдэшэ зарлагдаа бшуу. Энэ хоёр дабхар ордон соонь ороходо, ханаарнь үнгын шулуугаар, элдэб шэрээр уран зурагууд зурагданхай, гоёор шэмэглэгдэнхэй. 230 хүнэй һууритай кино, концерт харуулха залтай. Мүнөө тэндэнь үргэн экрантай киногой түхеэрэлгэ тодхогдожо байна. Мүн ордон соонь элдэб кружогуудые эмхидхэхэ таһалганууд, политһуралсалай таһалга, библиотекын байра гэхэ мэтэ бии.

Тус колхозой Үлзытэ тосхондо баһа нэгэ шэнэ клуб баригдажа байна. Иигэжэ үнгэрһэн табан жэл соо аймаг доторнай хамта 650 хүнэй һууритай дүрбэн клуб шэнээр баригдаба гэзшэ.

Ж. ЦЫДЫПОВ,
«Улаан туяа» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Яруунын аймаг.

АМАРНА, ҺУРАЛСАНА

Түнхэнэй аймагай бүхы колхоз, совхозуудай механизаторнууд «Нилова Пустынь» гэжэ курортдо 15 хоногой туршада сэнгүү зохидоор амарна. Тэдэнэр энэ хугасаа соо бэе махабадаа заһан һайжаруулха зуураа, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ курсануудта һуралсана.

Аймагай ажахынуудай механизаторнууд 1-дэхи, 2-дохи класай тракторист-машинистын эрхэ абажа гарана. 7-дохи СПТУ-гай багшанар болон колхоз, совхозуудай мэргэжэлтэд эндэ уригдажа, хэшээлнүүдые үнгэргэнэ.

Түрүүшын 30 хүн эндэ һуралсажа гараад, гэр гэртээ тараа. Мүнөө үедэ хоёрдохи бүлэг механизаторнууд һайнаар амарха зуураа, мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ эхилбэ.

Л. ТАПХАЕВ.

БҮХЭШЬЕ, ЗОХИДШЬЕ...

БЭШҮҮРЭЙ АЙМАГТА ЭНЭ ЖЭЛЬЭЭ ТҮМЭР-БЕТОНООР БАРИЛГА ХЭЖЭ ЭХИЛХЭНЬ. ОХИН-БУЛАГАЙ, БЭШҮҮРЭЙ, БОДОНГУУДАЙ СОВХОЗУУДТА ШЭНЭ ФЕРМЭНҮҮД, КОШАРАНУУД ИИМЭ АРГААР БАРИГДАХА БАЙНА.

4-ДЭХИ СМУ ГОЛ ТҮЛЭБ БАРИЛГА ХЭХЭ ЮМ. БАРИЛГЫН ХЭМЖЭЭН НИЛЭЭД ҮРГЭДХЭ. ТУСХАЙЛАН ХЭЛЭХЭДЭ, 3 МИЛЛИОН ХАХАД ТҮХЭРИГ МҮНГЭНЭЙ БАРИЛГА ХЭГДЭХЭЭР ХАРААЛАГДАНА.

1080 ҺУРАГШАДАЙ ҺУУРИТАЙ ҺУРГУУЛИ, «БИЧУРСКИЙ ХЛЕБОРОБ» ГЭЖЭ АЙМАГАЙ ГАЗЕТЫН ТИПОГРАФИИН ШЭНЭ БАЙШАН БОЛОН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ЭЛДЭБ ЯНЗЫН БАРИЛГАНУУД ЭНЭ ЖЭЛДЭ БАРИГДАХА БАЙНА.

Г. АШИРОВ.

Хэблэлдэ бэлдэгдэнэ

Баруун Сибириин номой хэблэлэй главна редактор А. У. Китайник манай республика ерэнхэй, уран зохёолшодтоймнай хани халуун уулзалга үнгэргэжэ, һанамжануудаа хэлэһэн байна. Энэ жэлдэ хэблэгдэхэ номуудые тэрэ бэлдэхээр манай уран зохёолшодто айлшалба. Жэшээлхэдэ, Буряад арадай үльгэр, Ц-Б. Бадмаевай «Хотошо» ба үхибүүдтэ зорюулагдаһан шүлэгүүд 1972—1973 онуудта хэблэгдэн гарахаар бэлдэгдэнэ. Мүн Ц. Жимбиевэй «Талын харгынууд» гэһэн романиие тус хэблэлээр ород хэлэн дээрэ гаргахаар А. У. Китайник оршуулжа байнхай.

Манай корр.

НОЁХОНОЙ ҺУРГУУЛИДА

Ямаршье һургуулиин амжалта хүтэлбэрилэгшэдэй шадабариһаа дулдыдадаг. Хэрбээ багшанартаяа, ниитэ зонтой үгэеэ ойлголсоод хүдэлбэл, хүмүүжүүлгыншье, хүүгэдые һургахашье хүдэлмэри амжалтатай һайнаар ябахал.

Би Сэлэнгын аймагай Ноёхоной дунда һургуулиин ажал хэрэгүүд тухай тобшо тэдыгээр хөөрэхэ гээ һэм. Һургуулиин директор — Доржи Чагдурович Найданов. Тэрэ нүхэр дүрбэдэхи жэлээ Ноёхоной дунда һургуулиие хүтэлбэрилнэ.

Д. Ч. Найданов анха түрүүн хүдэлжэ эхилхэдээ, һургуулиин материальна үндэһэ һууриие нэн түрүүн бэхилхэ гэжэ тон зүб шиидэһэн байгаа.

Мүнөө болоходо, таряашадай, малшадай үхибүүд һаруул уужам классуудтай шэб шэнэ байшан соо ном заалгана. Һургуулиин директор бүхы багшанартаяа хамта һуралсалай кабинедүүдые эмхидхэхэ талаар нилээд ехэ юумэ бүтээгээ. Мүнөө үеын эрилтэдэ харюусамаар түгэс түхеэрэлгэтэй кабинедүүдыень харахадаа, яһала урмашахаар даа. Дүрбэн жэлэй саада тээ эндэ юун бии һэм?..

Һайнаар хүдэлхэ арга боломжын багшанарта олгогдоод байхада, тэдэнэрһээ асуухашье, үндэр хэмжээнэй эрилтэшье табиха эрхэтэй болохош.

Урдань ерүүл багшанар жэл гү, али хоёр жэл хүдэлөөд ябашадаг һэн. Тиихэдэнь орондонь баһа шэнэ багшанар ерэхэ. Теэд шэнэ багшанар хамта хүдэлдэг нүхэдтөө, һургуулидаа, һурагшадтаа дадатараа нилээд болодог ха юм даа. Тиимэһээ һургуулиин директор, тэрэнэй орлогшод эндэ саг үргэлжэ хүдэлхөөр, эрдэм бэлэдхэлтэй багшанарые гулидхахын тула нилээд ехэ оролдолго гаргаа.

Тиигэжэ мүнөө үедэ тэрэ һургуулида 34 багшанарай 25-ниинь нютагай зон, анхандаа эндэ һуража гараад, дээдэ эрдэмтэй болоод бусаашад.

Багшанарайнь коллектив эбтэй эетэй, нягтаранги. Һурагшадтаа һайнаар номыень ойлгуулха гэжэ оролдохоһоо гадна, тэдэнэй журамые һайжаруулха талаар ехэ юумэ хэдэг. Тэрэ талаараа һургуулиин шэнэ уставай эрилтэнүүдтэй һурагшадаа һайса танилсуулһан байна.

Зүгөөр Ноёхоной һургуулиин ажал хэрэгүүдые хараад үзэхэдэ, эгээл һайн юумэниинь юун бэ гэхэдэ, һурагшадаа ажабайдалда бэлдэдэг талань һайшаалтай гэжэ һанагдана.

Жэшээнь, тус һургуули XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозтой холбоотой, һурагшадай хүсөөр яһала ехэ юумэн хэгдэдэг. Һүүлэй гурбан жэлэй турша соохиие абажа харабал, һурагшадай хүсөөр 48691 толгой хонидой нооһон хайшалагдаа. Энээниие жэл жэлээрнь абажа харахада, угаа һонирхолтой. Юуб гэхэдэ, үхибүүдэй гараар хайшалагдаһан хонидой толгой, мүн тэрэ хүдэлмэридэ хабаадаһан һурагшадай тоо жэл бүри олон болоһон байна. Хараад үзэл даа:

1968 ОНДО НООҺО ХАЙШАЛАЛГАДА 48 ҺУРАГШАД ХАБААДАЖА, 13244 ТОЛГОЙ ХОНИНОЙ НООҺО ХАЙШАЛАА.

1969 ОНДО 76 ҺУРАГШАД 16071 ТОЛГОЙ ХОНИНОЙ НООҺО ХАЙШАЛАА.

1970 ОНДО 94 ҺУРАГШАДАЙ ГАРААР 19376 ТОЛГОЙ ХОНИНОЙ НООҺОН АБТАБА.

Эрхим ажалаараа шалгарһан 26 үхибүүд үнэтэ бэлэгүүдээр (һиилүүртэй час, бишыхан радиоприёмник, костюм гэхэ мэтэ) шагнагдаһан байгаа.

Багшанар, һурагшад үбһэ хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаададаг. Гансахан 1970 оной нажар һургуулиинхидай хүсөөр 11 мянган центнер үбһэн сабшагдажа хуряагдаа. Тиихэдэ 9 гектар талмай дээрэ үхибүүд горитойхон куузику ургуулаа.

Ноёхоной һурагшад түмэрэй хаядаһа элбэгээр суглуулжа тушаадаг заншалтай. Жэшээнь, 1970 ондо тэдэнэр хорин тонно түмэр түдэгэ суглуулха түсэбтэй байһан аад, гушан табан тонно тушаажа, тусхай счётдоо 800 түхэригтэй болонхой. Түмэрэй хаядаһа суглуулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнгаа түлөө һургуулиин пионерэй болон комсомолой эмхинүүд ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдажа, 30 түхэригэй мүнгэн шанда хүртөө юм.

Ноёхоной һургуули дунда болгогдоһоор һаяхай. Оройдоо гурба дахин арбадахиие дүүргүүлээд байна. Тус һургуули дүүргэжэ гараһан 84 хүнэй хорин юһэниинь түрэл колхоздоо хүдэлнэ. Зургаан хүн үйлэдбэри дээрэ хүдэлнэ. 25 хүн дээдэ һургуулида һурана. Совет Армиин зэргэдэ 24 хүн алба хэнэ.

Һурагшадаа ажалда дадхааха хүдэлмэреэ саашадань үргэлжэлүүлхэ байһанаа һургуулиин хүтэлбэрилэгшэдшье, багшанаршье дурдана.

И. АНГАРХАЕВА.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТОМО БАРИЛГАНУУД

СОФИ. (ТАСС). Зургаадахи табан жэлэй үедэ Болгариин ехэ химиин һан жасада социализмын хоёр томо барилга нэмэхэнь. Девненскэ губи таладахи химическэ үтэгжүүлгын комбинадай, тусхай соодын заводой барилгын проектые НРБ-гэй Министрнүүдэй Совет һайшаагаа.

Энэ завод Европодохи эгээл томо предприятинуудай нэгэн болохо юм. Проектээр хараалагдаһан хүсэндөө хүрэхэдөө, 1.200 мянган тонно продукци ороной шэлэй, химиин промышленностьда үгэхэ.

Химическэ үтэгжүүлгын комбинат азотно, фосфорно нилээд ехэ үтэгжүүлгээр ороной хүдөө ажахые хангаха.

Тэрэнэй продукциин номенклатурада сернэ, азотно кислота, аммиак гэхэ мэтэ орохо.

Эдэ хоёр үйлэдбэри шэнэ технологиин мүнөө сагай түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаха. Тэдэнэй барилгада Советскэ Союз, ГДР, УССР, Венгри туһалха юм.

ГАЗОПРОВОДОЙ ШЭНЭ УЧАСТОК

БРАТИСЛАВА. (ТАСС). «Инженернэ барилга» гэжэ нэршэһэн Кошицка предприятиин хүдэлмэришэд газопроводой Чехословакидахи түрүүшын участок бариха бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэжэ дүүргэбэ. Тэрэнь СССР-һээ Баруун Европо худар ЧССР-эй газар дээгүүр газ дамжуулха зам болоно. Энэ газопровод совет хилэһээ эхилээд, Кошица шадар дүүрэхэ. Энэ трасса заримдаа орёо бэрхэтэй газараар гараха юм. Тиимэһээ хабсаргагшадай эрхим мэргэжэлтэй байха эрилтэ табигдана. Соргонуудые һуулгаха инженерно-техническэ олохон хүдэлмэрилэгшэд ба хүдэлмэришэд Советскэ Союзда ерэжэ һураха.

Чехословакидахи газопроводой сорго 1.000 километртэ татагдаха, тэрэнэй 400 километрнь Словакиин газар дээгүүр гараха. Эдээндэ Советскэ Союз техническэ ехэ туһа хүргэхэ байха.

ХАНОЙН АЖАЛАЙ АМЖАЛТАНУУД

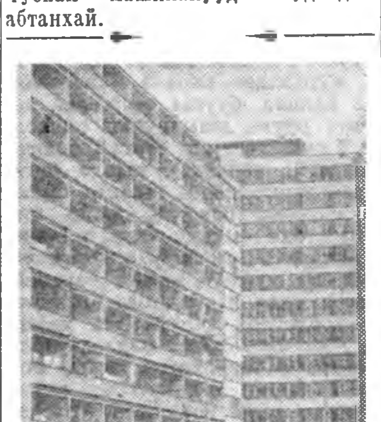
ХАНОЙ. (ТАСС). Газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Ханойн нютагай промышленностиин үйлэдбэриин бүтээн гаргаһан эдлэл хэрэгсэлнүүд 1969 онойхиһоо табан процентээр нэмээ. Үргэн хэрэглэлэй эд бараанай тоо хэмжээн 13 процентээр дээшэлээ. Эдеэ хоолой промышленность һайн үрэ дүн туйлаба. Үнгэрэгшэ жэлэй турша дотор барилгын материал үйлэдбэрилгэдэ онсо анхарал хандуулагдаһан байна. Жэлэйнь түсэб долоон процентээр үлүүлэн дүүргэгдэнхэй.

Һүүлэй үедэ Ханойдо олон шэнэ предприяти баригдажа, ашаглалгада ороо гэбэл, гурил гаргадаг завод баригдаа, шэнэ бүлүүр станцинууд хүдэлжэ эхилээ, харгы замууд үргэдхэгдөө. 28 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд город дотор ашаглалгада тушаагдаа. Энэнь урда жэлэйхиһээ хоёр дахин ехэ байна. Мүнөө жэлдэ ниислэлэй арадай ажахын һалбаринуудай үмэнэ шэнэ зорилгонууд табигдаа.

ПОЛЬШЫН МАШИНАНУУД

ВАРШАВА. (ТАСС). Югославии, Венгриин, Финляндиин, Германиин Демократическа Республикын, Ирагай, Нигериин харгынуудаар Польшын хүнгэн ба ашаанай автомашинанууд дабшадаг болонхой. Үнгэрөөшэ жэлдэ Польшо дэлхэйн арбаад гүрэндэ 40 мянга гаран элдэб автомашинануудые худалдаһан байна.

Польшын тусхай грузовигуудые Советскэ Союз бусадһаа олоор худалдан абаа. Эдэнэйнь дундаһаа «Жук», «Ниса» гэжэ машинанууд илангаяа суурхана. Мүн Страховицка автозаводой бүтээн гаргадаг «Старт-28» түхэлэй ашаанай тусхай машинанууд худалдан абтанхай.

Урданай хуушан Прага мүнөө танигдахаар бэшэ болошонхой. Нэгэ миллион 500 мянган хүнэй ажаһуудаг энэ город жэл ерэхэ бүри түхэл шарайгаа хубилгана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Лгутка районой байрын шэнэ гэрнүүд.

МОСКВА. Шэнэ жэлэй урда тээ Москвагай метрогой барилгашад Калужско-Рижскэ ба Ждановско-Краснопресненскэ участогуудта «Новокузнецкэ» болон «Таганска» станцинуудhаа «Площадь Ногина» станци хүрэтэр шэнэ лини татажа дүүргэә. Январиин эхеэр эдэ участогуудай лининүүдээр түрүүшын поезднууд ябажа эхилээ. Мүнөө городой газар дорохи транспортна линиин утань 140 километр хүргэгдэжэ, станцинуудайнь тоо 89 болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Новокузнецкэ» гэжэ шэнэ станци.

ТАСС-ай фотохронико.

Б. МУНГОНОВ

БУГАНУУДАЙ МҮРГЭЛДӨӨН

„ХАРА hАЛХИН" ГЭЖЭ ТУУЖАhАА НЭГЭ БҮЛЭГ

Үдэшын боро хараанай hүүлшын толон hүнэн унтаржа, хүйтөөр анибхилhан олон түмэн одо мүшэд огторгойдо ялайлдан носожо эхилбэ. Ямар нэгэ харатайхан юумэ hанаашалhан юумэдэл, зүг бүриhөө hэмээхэнээр даа, сүмөөхэнөөр марьян, hүниин харанхы бараан хүрэжэ ерэбэ.

Энэ үедэ хада тээhээ нэгэ амитан огсом шангаар абяа гаража, hүниин харанхые сууряатуулба. Баярмаа Толя хоёрой зосоо ёг гээд, ара нюргаарнь хүйтэ даагаадхиба. Тэрэ хахир шанга абяан баhа дахин соностоод, нэгэ хэды соо улам hуларан дабтагдажа байтараа, холодо холодоhоор замхаба.

— Энэ юун абяа гаранаб?!. Баабгай гү?! — гэжэ Баярмаа таhалданги хоолойгоор дуугарба.

— Гуран буухирна, — гэжэ Кузьма Егорыч харюусаба.

— Гуран гэжэ юун бэ?

— Гуран гү? Эрэ гүрөөhые тиигэжэ нэрлэдэг юм.

— Юундэ иимэ аймшагтайгаар хашхарбаб?

— Юундэб гэхэдэ, мүнөөхи хүүюуртэ горхонhoo уhалхаяа ерэжэ ябатараа, энэ түүдэгэй гал, мүн тэрэнэй ойро hуухан бидэнэрые харажархёо ёhотой. Утаанай үнэршье абажа болоо. Тиигээд лэ уурлаба гээшэ ха юм.

— О, ямар шангаар хараадаг юм! — гэжэ Толиин гэнэн хонгороор хэлэхэдэнь, бултадаа энеэлдэшэбэ.

— Кузьма Егорыч, агнууриин нэгэ hони хөөрэхэб гээ hэмнэйт, — гэжэ Баярмаа бүгэдөөрэн эдеэлжэ эхилhэн хойноо газаршан-егерьтээ hануулба.

— Нээрээш тиигээ hэн хаб, — гэжэ Горбачук сайгаа hоросогоон харюусаба. — Байза, ямархан юумэ хөөрэхэмни ааб? Ой тайга соо hонин юумэн олон байдаг юм шуу, элдэб hонин ушарнууд тохёолдодог юм шуу... Гэхын хажуугаар битнай ангуушан бэшэ, харин заповеднигэй егерь гээшэб, ангуудые алаха хюдаха бэшэ, харин аршалха, хамгаалха үүргэтэй хүн гээшэб гэжэ таанарта уридшалан hануулха байнаб. Иимэ ажалайнгаа түлөө гүрэнhөө салин хүлhэ абадаг хүмби. Тиимэhээ агнуури тухайда балай ехэ юумэ мэдэхэгүй хүн байхаб. Тиибэ-яабашье мэдэhэн дуулаhан юумэеэ хөөрэхэдэмни болоно бэзэ.

Хэдэн жэлэй урда тээ, эртэ намарай шара набшын үеэр нэгэ иимэ hонин юумэ нюдөөрөө хараhан хүм. Хөөрэжэ үгэhүүб, шагнагтылши, үхибүүд. Тиихэ үедэ, сентябрь hара соогуур бугын дуудаан болодог юм. Үглөөгүүр эртэ гэрhээ гаран гэhээмни, зүүн хяра дээрэhээ бугын дуун дуулдаба. Гайтайхан томо буга хэбэртэй, дуунайнь шанга гээшэнь: бүдүүнээр эхилээд, саашань нарнихан болгожо нугалбаряатуулан ханхинуулаад, hөөргөө бүдүүн болгохо мүртөө хатаhан мэтээр гансата дуугаа таhална.

Гайхалтайхан гоё хүгжэм ханхинажа байна даа! Үглөөнэй hонор hэргэг сууряанда ой тайга сууряатаад, бугын дуун хэдэн дабаанай саана дуулдажа байна хэбэртэй. Тэрэ буга дуудаа дуудаhаар, хяра дээгүүрээ удаахан урагшалhан шэнги. Тииhээр ябатарнь, холо урдуурhаа баhа нэгэ буга ханхинашаба. Түрүүшын томо бугатай тулалдаха нэгэн олдобо хаш даа. Һүрэг hогоонуудые ахалжа ябахын түлөө эдэ хоёр бугануудай хоорондо аюулта шанга тулалдаан, үхэлэй ехэ мүргэлдөөн эхилхэнь гээшэ. Алиниинь диилэгшэ ааб? Талаан болоожо, бугануудай мүргэлдөө хараха ааламби гэжэ hанаад, буугаа үргэлөөд, тэрэ зүг руунь шамдуухан гэшхэлбэб. Тиимэ газарта буугүй ошожо болохогүй, юундэб гэхэдэ бугануудай мүргэлдэhэн газарта шуhанай үнэрөөр баабгай, шоно, шэлүүhэн гэхэ мэтын арьяатад ерэжэ магадгүй юм шуу... Шагнажа ябаад лэ, гүйхэ тооной яаранаб. Тэрэ hүүлдэ дуудаашань шэнгэншэг хоолойтой залуу буга хэбэртэй. Али нүгөөдэhөө нилээдгүй холо саана байhан хадаа намда тиигэжэ hаhагдаа юм гү? Бү мэдэе. Юрэдөөл тэдэ хоёр бэе бэедээ яаралгүйхэн дүтэлнэ, бишье тэдээндэ hэмээхэн дүтэлнэб.

Тииhээр байтараа, бүри нэгэ газарhаа улам сортоотой шангаар дуудалсаба, зоходожо байжа буухиралдаба. Мүргэлдэхэ дээрээ тиигэдэг байгаа хаш. Зай, нохойн дуун ойртоhон янзатай! Тэрэшье бэзэ, нэгэ багахан шулуун байсын саана хатуу яhан эбэрнүүдэй хас-няс сохилдохонь дуулдаадхиба. Модо шулуу далдалжа ябаад, амяа даруулха забгүй, хада өөдэ хаба шадалаараа зүдхэнэб. Зүрхэмни амаараа гарахаяа hанаhан шэнги түшэгэнэнэ. Тэрээхэн заахан байсада арай шамай хүрэжэ, амяа даруулан шагнаарханаб. Бугануудай бузархан шанга буухираан, хүндэ игсуун уухилаан, яhан бүхэ эбэрнүүдэй ябжархай буухан яршалдаан бүри ойрохонhoo, байсын саанаhаа соностобо. Аргаахынаар өөдөө мүлхижэ, байсын шулуунай забhараар тархяа шохойлгон харабаб. Ой-ё даа! Бүри дорохономни, байсануудай хоорондохи нахид соо, жэжэхэн уляаhатай, хуhатай, бургааhатай газарта юлэгэр улаан нюдэтэй, бухиндашаhан хоёр буга үхэлэй тэмсэлдэ жагсанхай, хамар нарба, амануудhаа бамбагар сагаан хөөhэнүүдые унагаажа, хүзүү хоолой, оморюунhaa хүрин улаан шуhаяа дуhалуулжа, ана-мана мүргэлдэжэ, ай-сүй носолдожо байба. Оршон тойронхи хүбхэнтэй, арсатай булар газар хүү хүнги hээшэгдэнхэй, хуhа, уляаhа, бургааhанууд хуха нуга дарагданхай, айхабтархан hүрөөтэй үзэгдэл нюдэнэймни урда тобойжо харагдаба. Амилангүй шахуу харажал байнаб. Арба hалаа эбэртэй залуу бугань гэдэргээ сухаряад, тархяа дээрэ үргэн, сухалтай улаан нюдөөр нүгөөдэеэ шэртэн байтараа, дайсанайнгаа урдаhаа зургад гэн харайшаба. Нүгөөдэ арбан хоёр hалаа эбэртэй томонь дүршэл ехэтэй мүргэлдөөшэн байhан туладаа холо сухарижа бэеэ зобоонгүй, үлтишэгдэшэhэн соорхойнгоо тэг дунда хүлнүүдээ бүхөөр газарта зоон зогсожо, тархяа доогуур хээд, уууртай улаан нюдөөрөө залуу бугаяа анхаралтайгаар шэртэн байна. Нэгэл таатай ушарай тохёолдоо hаань, залуу бугын жаахашье эндүүрээ hаань, үхэтэрнь мүргэхөөр бэлэн байна хэбэртэй. Тиин бэерхэжэ, зэhэжэ ерэhэн залуу бугын дүтэлхэтэй зэргэ эршэтэй шангаар урагшаа hүрэн угтаба. Яhан шара эбэрнүүд яс-тас гэлдэшэбэ. Ой-ее даа, амаргүйхэн шангаар сохилдошобо. Зай, юуниинь болохонь гээшэб? Хоёр нэтэрүү наншалдаашад дарагар эбэрнүүдээ тулгажархёод, гэдэргэ урагшаа түлхилсэнэ, байра дээрээшье эрьелдэнэ, уухилна, шуухирна, улаан хөөhэ, шуhа дуhалуулна, теэд хэнииньшье сохом диилэжэ ш а д а н а г ү й. Нилээд удаан ниглэлдэжэ байба. Һүүлдэ ойлгон гэhээмни, бэе бэеhээ hалажа я д а h а н шэнги татасалдана янзатай. Ээ, жаалда! Эдэшни эбэрээрэе үлхэлдэшоод, тэрэнээ мулталжа ядажа зобошоо бэшэ гү? Һайса ажаглажа харахадамни, үнэхөөрөө тиигэhэн байба ха юм. Зай, энэш иихэдээ хосорhон хэрэг болоо. Тэдэниие гансал үлэсхэлэн үхэл hалгааха, үгышье hаа ой тайгын арьяатад барижа эдижэ hалгааха. Тиигэжэл тэдэнэр энэ бузар эбэрнүүдээ мулталха, үхэл хосоролой туhаламжаар бэе бэеhээ холодохо ушартай болобо. Ондоо арга байхагүй. Зай, иихэдэнь яадаг бэлэй? Яажа эдэнэртэ туhалха бэлэй? Ойронь ошожо болохогүй — эбэрээрээ дайража магадгүй. Ойронь ошоошье hаа, юугээрээ туhалхабши? Эбэрынь хюрөөдэжэ байха бэшэ ха юмши. Гэнтэ мултараад, гэдэhыш хүүрэ мүргөөд арилна аабза... Үйлэ муутайгаар үлхэлдэжэ, үхэлэй hабарга орохо гэhэн энэ зоболонто бугануудые нилээд удаан хаража hуубашье, тэдэниие абарха ямаршье арга hанажа ядабаб. Тиин байтараа толгойдомни нэгэ бодол ороодхибо: эбэрнүүдэйнь үлхэлдэhэн газарые буудаад үзэбэл яаха ааб? Магад эбэрэйнь нэгэ hалаа хуха буушаха аалам? Тиигэбэлнь буганууд абарагдажа болохо hэн. Гэбэшье энэмнай аюултайхан хэрэг гээшэ: эбэрhээ халгаhан hомон бугануудай нэгые алажа болохол. Теэд ондоо арга үгы бшуу. Иигэжэ шиидэн гэхэлээрээ, бугануудта дүтэлжэ ошоод, доошоо лаб hуужа, модоной бүдүүн гэшүүhэн дээрэ буугаа табяад, яаралгүйхэн шагаабаб. Карабиin гээшэмнай арбаад метрэй газарhаа алдаха бэшэ даа, мэргэн шолмо ха юм. Шагаажа шагаажа ерээд лэ, шабхынь даражал орхибоб. Буумни «лус» гэжэ hүрэхэдөө баруун ээмыемни аятайханаар ёбороод абаба. Зай, буудан сасуумни юун болобо гэжэ hананат? Тэрэ арбан хоёр hалаатань өөдөө hүрэхэдэл гээд, оро бодогүй орондог шарбахадаа арба hалаатаяа угзаржа, урда хүлнүүд дээрэнь бүдэрүүлбэ. Бүдэрhэн буга иишэ тиишэнь тархяа хүдэлгэжэ, бии шадалаараа хүсэлжэ эршэгэнэжэ, эбэрнүүдээ хэды-эды мушхасагаан байтараа, гэнтэ мулта hүрэжэ, хүл дээрээ гүйжэ бодохотоёо зэргэ шэдүүлhэн шулуун шэнги хурдаар хадын ташалан худар харайжа арилба. Томо бугань үхэhэн юумэдэл, хүдэлэнгүй хэбтэнэ. Халгаhан hомондо тархяа тудуулжа хосорбо алтайш гэжэ hанаадхибаб. Үгы даа, арайшье тиигэhэн хэбэргүй. Үнишье бэшэ иигэжэ хэбтэhэнэй hүүлдэ гэнтэ тарагашан хүдэлөөд, журэгэр ута хүлнүүдээ хайшаад, хүл дээрээ гүйжэ бодошобо. Удаань хажуу тээшээ халба hүрэжэ, дэмырhэн амитанай түйhэндэл, залуухан хуhа, уляаhа, бургааhануудые hамна хуха даража ябаад, холо холо харайгаад, ой модоной саагуур харагдахаяа болин талииба. Бишье hанаагаа амаржа, бугануудай мүргэлдэhэн газар ошожо үзэбэб. Харан гэhээмни, эбэрэй хухархай hалаа газарта хэбтэбэ. Һомондо түгдэрэ сохюулhан эбэрэйнгээ hалаае томо бугань газарта унахадаа хухалаа юм гү, али залуу бугань хүшэжэ, гасажа эбдээ юм гү, юрэдөөл хоёр буга амиды гарасалдажа арилбал.

— О, гоёл байна даа! Та тэдэниие абараа ха юмта, — гэжэ Толя урматай баяртайгаар хэлээд, газаршан-егериие айхабтар хүндэлэнгеэр хараба. — Зүгөөр hомондо тудуулаагүй буга юундэ газарта унаад, юундэ үхэhэн шэнги хүдэлэнгүй хэбтээ юм? Зорёон тиигэбэ гээшэ гү?

— Үгы бэд даа, юундэ зорёон тиигэхэ hэм! Ямар hонин юумэ хэлэнэш, хүбүүшхэ, — гэжэ егерь үлэ мэдэг энеэбхилэн харюусаба. — Тэрэшни эбэрээ тудуулхадаа оборготожо унаа гээшэ. Һүүлдэнь мэдээ ороходоо, амиды гарсалдаhандаа баярлажа, бурхандаа зальбараад, гүйжэ арилаа юм бэзэ.

— Бурхандаа зальбараагүй, танда зальбараа ха юм! — Георгий Николаевич долёобор хургаяа едойлгон дээрэ үргөөд, сэдьхэлээ долгисонгёор хэлэбэ. — Бурхан бэшэ, хүн тэдэниие абараа. Тэдэниие үхэлhөө абаржа, та ехэл зүб юумэ хэhэн байнат. Тиихэдээ та энхэ hайхан байгаалидаа үнэн сэдьхэлhээ дуратай, үнэхөөрөө эрхим нүхэрынь гээшэт! Ёhотойл hайн hайхан сэдьхэлтэй хүн гээшэт!

— Ямар үндэр hайхан үгэнүүдые хэлэнэбта! — Магтуулhандаа урмашаhан Горбачук дахинаа үлэ мэдэг энеэбхилээд абаба. — Шадаха юумэеэ хээ гээшэ аабзаб. Тэрээнэй түлөө намайе үлүүсэ ехээр магтаhанай хэрэг юуб? Битнай юрын лэ боро юрьеэнэй хүн шууб даа...

— Тиимэ hайхан ябадалайнь түлөө хүниие магтахал хэрэгтэй! — гэжэ Георгий Николаевич бүри баталан хэлэбэ.

— Гэхын хажуугаар нэгэ юумэ бү мартагты битнай хадаа ангуудые аршалхаhаа гадна, олон болоожо үдэхэдэнь туhалха үүргэтэй заповеднигэй егерь гээшэб.

— Даруу номгон зантай хүниие улад зон хүндэлдэг юм гэлсэгшэ. Теэд егерь лэ hаа тингэхэ гэжэ hананагүйб. Зарим егерьнүүд юрэл гараараа зангажархёод, оройдоо хараашагүй болоод ябашаха жэшээтэй байха бшуу даа.

— Магадшгүй, магадшгүй... Элдэбын хүнүүд байдаг юм бэзэ, — гэжэ Горбачук хамар дороо аргаахан бүрд гэбэ.

«Энэ егериие багшынгаа юундэ нитэрээ магтаhыень тухайлнаб даа, — гэжэ Сэдэн досоогоо сэдьхэн hууна. — Георгий Николаевич элдэбын ан гүрөөлдэ, нохой шубуунда уйгаргүй дуратай юм. Таба-зургаан эзэгүй минсгэй, хоёр гурбан эзэгүй нохой хаанаhаашьеб оложо асараад, мүнөө гэртээ тэжээжэ байна. Энэ хомхой «зоопаркынгаа» гэдэhэ гүзээ дүүргэхын тулада нилээд ехэ мүнгэеэ гаргашална. Тииhээ тиитэрээ эдэ хэлэ амагүй амитадаараа энхэрэлтэй зохидоор хөөрэлдэхыень бүришье гайхажа сүхэрмөөр юм».

Нэгэтэ зун сонхо доронь айхабтар шангаар нохойн гангинаhые Сэдэн hанаандаа оруулба. Сонхоороо шагаахадань, хара алаг хаб нохойхон машинада даруулшоод, эзэгүйгөөр hүүлээ хүдэлгэн гангинажа хэбтэбэ. Үхэл амин хоёртоёо тэмсэжэ хэбтэhэн хөөрхэн жаахан нохойе хүнүүд холошогhoo харан зогсонод. Энэ үедэ Георгий Николаевич гэрhээ гүйжэ гараад, тэрэ нохойн ойро ошожо, дээрэнь бүгтын хаража байтараа, эрид шиидэнгеэр гар дээрээ үргэжэ, хашаанайнгаа үүдэ руу абаад орошобо. Сэдэнэй hонирхожо газаашаа гарахадань, Георгий Николаевич тэрэ нохойгоо зөөлэхэн ноохой нобшо дээрэ хэбтүүлжэ байба. Тиигээд лэ багшамнай нарай үхибүү эдеэлүүлhэндэл тэрээнээ эдеэлүүлдэг, аргалдаг болоо hэн. Хоёр хонохододоо, тэрэнь мэдээ орожо, үшөө хоёр долоо хонохолоороо урда хүлнүүд дээрээ сомсойн hуудаг болобо. Нэгэ hара үнгэрхэлөөр, хашаа соохонуураа бүри дохоншоохоодон ябадаг болоодхибо. Георгий Николаевичай оролдолгоор энээхэн жаахан хаб нохой амиды үлэжэ, эзэнтээ аргагүй ехээр эжэлшэжэ, тэрэнэйнгээ урдаhаа айхабтар hонор hэргэлэн нюдөөр, айхабтар энэрхы hайханаар харадаг, хүдэлмэриhөө ерэхыень хүлеэжэ ядадаг болоhон юм. Нохой хүн хоёрой нүхэсэлые хүршэнэрынь хаража hонирходог hэн. Энэ ушарhаа хойшо Георгий Николаевич үшөө хоёр гуринха зайгуул нохой, хэдэн эзэгүй хөөшхэ суглуулжа, сүлөөтэй сагаа тэдэнээрээ үнгэргэдэг, ливернэ колбаса, холодец болон хилээмээр эдеэлүүлжэл hуудаг болоhон байтаа.

«Зай, иигэд лэ багша егерь хоёрнай таhаршагүй танил тала, анда нүхэд болобо гэшэ ааб даа», — гэжэ Сэдэн hанаадхёо бэлэй.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО

ХИЛЫН ГААНАhАА

Тэмсэлшын дурасхаалда

НЬЮ-ЙОРК. ТАСС-ай корр. Е. Егоров иигэжэ дамжуулна:

Элитэ ехэ ажал ябуулагшадай нэгэн — негритян арадай эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлэй хүтэлбэрилэгшэ Мартин Лютер Кингын дурасхаалые Америкын түрүү үзэл бодолто олониитэ январиин 15-да тэмдэглээ. Тэрэнэй түрэhөөр 42 жэлэй ойдо зорюулагдаhан хэмжээ ябуулганууд ороной 44 томо городто эмхидхэгдээ. Түрүү үзэл бодолто организацинуудай баалалтаар энэ үдэр юhэн штадта тусхайта hайндэр гэжэ соносхогдоhон байна.

Олон городто Кингын дурасхаалые тэмдэглэн, hургуулинуудта хэшээлнүүдынь болюулагдаа.

Кингын түрэhэн Джорджи штадай сенат Кинг тухай тусхай резолюци баталан абаа. Хойто Каролина гэжэ штадай түлөөлэгшэдэй палата Кингын дурасхаалай тэмдэг болгон өөрынгөө заседаниие таhалдуулаа.

Кингын түрэhэн үдэрэй хүндэлэлдэ зорюулан, аяар холын Сайгондо байhан бүлэг олон американ солдадууд-негрнүүд демонстраци хэhэн байна. «Анджела Дэвисые сүлөөлхэ», «Армида үндэhэ яhанай илгаа гаргалгые болюулха» гэhэн уряа лозунгнуудые бариад, солдадууд американ сэрэгүүдэй штабай дэргэдэ ерээ.

Зүгөөр США-гай гансахан лэ городто ямаршье тусхайта ёhолол болоогүй. Энэ хадаа Мемфис город (Теннесси штат) болоно. Эндэ Мартин Лютер Кинг 1968 оной апрелиин 4-дэ харата муухайгаар алагдаhан байгаа бшуу.

Баруунай үзэл баримталдаг хүсэнүүдэй hанаашалганууд

САНТЬЯГО. (ТАСС). Ороной правительство ба президентдэ халдан оролгын кампани Чилидэхи баруунгай үзэл баримталдаг этэгээдүүд хэдэг болоо. Вальпараисо городто январиин 5-да болоhон митинг дээрэ Сальвадор Альенде мэдүүлгэ хэхэдээ. сенатор Рауль Моралесай ойроо хүртэшэгүй байха парламентска эрхэ түлөөлэлгые хаhахаhаа арсаhан шиидхэбэриие Верховно сүүдэй гаргаhые буруушааhан байгаа. Энэ хадаа иимэ кампани хэхэ шалтаг болоожо үгэhэн байна. Орон дотор эмхи гурим алдуулха, С. Альенде гэгшын президентын тушаалда оролгодо hаад ушаруулха зорилгоор ороной зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главна командалагша генерал Шнейдерые алалгада хамаатай гэжэ энэ сенатор гэмнэгдэhэн байгаа.

Чилиин хэтэрмэ хархис этэгээдүүд ямар шалтагаанhаа иимэ халдалгануудые хэнэб гэхэдэ, олониитэ ажалшадай байдал hайжаруулха, Чилиин национальна бэеэ даанхай байдал бодотоор түйлаха зорилгоор орон дотор экономическа, социальна ба политическэ шэнэдхэлгэнүүдые хэжэ байhан арадай нэгэдэлэй правительствын хараа шэглэлдэ тэдэнэр ехээр дурагүйлхэнэ гээд хэблэл заана.

Чилиин президентые хорлохо hэдэлгэ

ГАВАНА. (ТАСС). Вальпараисо городтохи президентын оршоной гол үүдэндэ табигдаhан бомбонуудые полици элирүүлэн оложо үгы хээ. Чилиин президентын машинаар гараха үедэ эдэ бомбонууд тэhэрхэ ёhотой байгаа гээд Чилиин президентын хэблэлэй-албан газар соносхоо.

«Пренса Латина» агентствын дамжуулhанай ёhoop Сальвадор Альенде гэгшые хорлохо гэhэн энэ hэдэлгэ — арадай нэгэдэлэй холбооной правительствые унагааха гэжэ hэдэдэг үгэсэгшэдэй хархис бүлэгэй hүйдхэлтэ ябуулгануудай нэгэн.

Хани нэгэдэлтэ оронуудай конференци

СИНГАПУР. (ТАСС). Нацинуудай хани нэгэдэлэй оронуудай конференциин эндэ болоходо үгэ хэлэхэдээ, Англиин делегациие толгойлогшо Э. Хит хадаа нацинуудай нэгэдэлдэ ородог Афро-Азиин бүлэг оронуудай эрид шанга буруушаалгануудые хэбэшье, расизмые, ЮАР-та буу зэбсэг худалдалгые буруушааhан шиидхэбэри ООН-ой гаргабашье, Урда Африкын расистнуудтай Англи сэрэгэй харилсаа холбоо үргэлжэлүүлхэ хүсэлэнтэй гэжэ ойлгуулhан байна.

ПРАВДА БУРЯТИИ
МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Сельскэ Соведүүдэй зорилго» — түрүү бэшэг. «КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ» гэhэн ниитэ гаршаг доро толилогдоhон материалнууд. ТАСС-ай hүүлшын мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Тон шухалыень олохо» — Р. Базаровагай корреспонденци. Худалдаа наймаан тухай газетын рейдовэ бригадын материал.

Гурбадахи хуудаhанда: «Хүдөө ажахын дүнгүүд ба хараа түсэбүүд» — Н. Афанасьевай статья. Хилын саанаhаа абтаhан мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: А. Лаврухинай статья. Элдэб hонин.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА. УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 12 часhаа «Жестокость» гэhэн уран hайханай фильм. 13.25 минутаhаа «Его земная орбита» гэhэн телевизионно фильм.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА. 18 часhаа «Һургуулиин ендэр дээрэ» гэhэн дамжуулга. 18.30 минутааhaa «Бокс». Эндэ СССР-эй, США-гай командануудай уулзалгада зорюулагдаhан киноочерк. 18.50 минутаhаа «Гэсэр» гэhэн литературна уншалга. 19.20 минутаhаа «Түрүүшын комендант» гэhэн киноочерк. 19.40 минутаhаа «Хүгжэм» гэhэн телевизионно суглуулбари. 20.40 минутаhаа «Зүүн-Сибирь» гэhэн киножурнал. 20.50 минутаhаа телепанорама. 21.10 минутаhаа «Клад на дне озера» гэhэн уран hайханай фильм. (ГДР).

УЛАСХООРОНДЫН шэнжэлэл

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ БУРУУШААЛГА

Англиин хүдэлмэришэн анги январиин 12-то бүхы орон дотороо угаа ехэ политическэ демонстраци үнгэргөө. Энэ хадаа буруушаалгын ниитэ национальна үдэр болоhон байгаа бшуу. Хэдэн арбаад мянган хүдэлмэришэн станогууд болон машинануудаа орхёод, городуудай үйлсэнүүд болон талмайнуудта гаража, хүдэлмэришэдтэ харшаар консервативна правительствын мүнөө зохёожо байhан хуулиие эрид шангаар буруушаажа байhанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

Өөhэдынгөө эрхын түлөө тэмсэхэ али бүхы арга боломжоhоонь Англиин ажалшадые хаhаха зорилгоор энэ хуули бэлдэгдэжэ байнхай. Забастовконууд хадаа капитализмын эрхэ байдалда мүлжэгшэдтэ эсэргүүсэн ажалшадай тэмсэдэг гол түхэл маягынь болодог гээшэ. Тиимэhээ эзэд баяшуул тус хуулиие хэрэглэн, ажалшадай забастовко хэхыень хорюулжа шадахабди гэжэ найдана.

Мүнөө Англиин экономикодо горитойхон бэрхэшээл тохёолдоно. Орон дотор хүдэлмэригүйшүүлэй тоо 657 мянган хүн болонхой. Автомобильна, металлургическа, авиационно болон бусад заводуудhаа үдэр бүхэндэ ажалшад оло олоороо гаргагдажал байдаг. Мэргэжэлтэдэй тухайламжын ёhoop, бүри hаяын саг соо хүдэлмэригүйшүүлэй тоо 800 мянган хүн болохо байна. Мүнөө орон дотор забастовконуудай бүри олоор хэгдэдэг болоожо байhаниинь гайхалтай бэшэл.

Экономическа хүндэ хүшэр бэрхэшээлнүүдэй тохёолдожо байhан үедэ Англиин правительство эзэд баяшуулай талые харана. Теэд ондоогооршье хандажа шадахагүй байна бшуу. Капитализмын үедэ правительство хадаа нэгэ талаhаа — хүн зонhoo хэдэн олон миллиардын налог татажа, корпорацинуудай хармаан руу оруулдаг ямаршьеб экономическа зургаан, нүгөө талаhаа — мүн лэ корпорацинуудай аша туhые үнэн сэхээр хамгаалагшань болодог гээшэ.

Буруушаалгын ниитэ национальна үдэртэ Англиин хүдэлмэришэдэй эрид шанга буруушаалгые правительствада мэдүүлhэниинь капитализмын үедэ «ангинуудай хоорондын найрамдал» гэдэг байжа шадахагүй гэжэ үшөө дахин үнэмшэсэтэйгөөр харуулжа үгэнэ. Энэ хуурмаг үгэ тараадаг баруунай оппортунис профсоюзна болон лейборис ударидагшад консерваторнуудай хуулиин проектдэ эсэргүү идхалга-гэгээрүүлгын лэ кампани үнгэргөөд хизаарлахыень хүдэлмэришэдые аhан шадалаараа идхана. Теэд энээнhээнь ямаршье үрэ гараагүй.

Январиин 12-то үнгэргэгдэhэн политическэ демонстраци хадаа декабриин 8-да ажалшадай эмхидхэhэн «ябуулга хэхэ үдэр» хэгдэhэн буруушаалгын забастовконууд, демонстрацинууд болон митингнүүдэй үргэлжэлэлынь болоно. Экономическа, мүн политическэ эрилтэнүүдээ дэмжэдэг Англиин хүдэлмэришэдэй хэдэг ябуулганууд үдэр ерэхэ тудам улам бүри дайшалхы шэнжэтэй болоно. Правительственна хуулиин проектдэ эсэргүү тэмсэл эмхидхэхын тулада ябуулга хэхэ комитедүүд ороной бүхы нютагуудта мүнөө байгуулагдана. Англиин хүдэлмэришэд илалта туйлахаар хүсэд шиидэн...

АЮУЛТАЙ ЯБУУЛГА

Американ сэрэгэйхид аюултай ябуулгануу[д] үргэлжэлүүлжэл байhаар. Бүмбэрсэг дэлхэйн [...] дэб нютагуудта болодог hүртэ муухай үйлэ [...] гүүдэй hүүлээр дэлхэйн үргэн олониитэ иимэ [...] шолол хэнгүй гаража шадахагүйл.

Холбоото Штадуудта январиин 7-до hурал[...] ниидэлгын болоожо байхада, «B-52» гэжэ стра[те]гическэ бомбардировщик тэhэржэ, Мичиган нуур [...] унаhан байгаа. Тэрээн дээрэ ядерна зэбсэг аша[...] байhан байжа магад гээд «Чикаго дейли ньюс» [...] зетэ мэдээсэнэ. «B-52» бомбардировщигууд во[до]родно бомбонуудые тээгээд, үдэр бүхэндэ хар[...] муухай ниидэлгэнүүдые хэдэг гэжэ бүхы дэл[хэй] дээрэ мэдээжэ болонхой байна бшуу.

Бүмбэрсэг дэлхэйн нүгөөдэ хубида американ [сэ]рэгэйхидэй эзэмдэhэн Японой Окинава арал д[...] «Улаан малгай» гэжэ нюуса нэрэтэй ябуулга [...] риин 13-да хэгдэhэн байха юм. Мисато, Исика[ва] Гусикава болон бусад тосхонуудай хэдэн мян[ган] хүн зон аюулгүй газарта гаргажа абаашагда[...] байгаа. Нервно-паралитическэ үхэлтэ газтай [кон]тейнернүүдые тээhэн ашаанай машинанууд бүх[...] үдэрэй турша соо эдэ тосхонуудай хоохон [...] нүүдээр удаан ябажа гараhан байна.

Энэ газ американ Тибана гэжэ баазаhаа Т[...] порт абаашагдаhан байгаа бшуу. Тэндэhээ Но[...] далай дээрэхи Джонстон аралнуудта дам саа[ша] эльгээгдэхэ юм. Американ командовани энэ ал[...] hайн дураараа хээгүй. Аралые химическэ зэбс[эгэй] арсенал болгожо байhые буруушааhан Окина[вын] ажалшадай болон хүн зоной эрид шанга буруу[шаал]ганууды хэhэн дээрэhээ иимэ ябуулга хэхэ [...] тай болоhон байгаа.

Окинаваhаа газые Джонстон аралнуудта а[...] шалгаяа американ номнолшод угаа үргэнөөр со[...]хон тунхаглаа. Энэ хадаа hүртэ муухай түсэб[...] hээ Пентагон арсаа гэhэн удхатай оройдооши[е ...] шэ. Окинавада хадагалагдажа байдаг 13.000 то[нн] газай оройдоол 150 тоннонь январиин 13-да а[...] шагдаа. Газай үлэгшэ хубинь Окинавын, дүтэ [...] дарайнь районуудай бүхы амитанай аймагта [...] аймшагтай аюул түбэг урда мэтэ татажа шад[...] байна. 1972 он хүрэтэр Окинаваhаа газые дах[...] зөөжэ абаашаха тухай мүнөө хэлсэлтэгүй [...] американ командованиин түлөөлэгшэ генерал Х[...] убайгүйгөөр мэдүүлээ.

«B-52» бомбардировщигой тэhэрэн уналга, О[ки]навада газай хадагалагдаhаар лэ байлга, мүн [Хол]боото Штадуудай газар дээрэ нервно-паралитичес[кэ] газай таралга, Испанида болон бусад нютагуу[д...] водородно бомбо гээhэн уршагта ушарнууд — бүгэдэ Пентагоной аюултай ябуулга хэжэ ба[...] гэршэлэн харуулжа үгэнэ. Американ сэрэгэйхи[дэй] уршагта ябуулгануудые болюулха тухай дэл[хэйн] арадууд эрид шанга эрилтэ хэнэ.

Г. ШИШКИН. (ТАСС)

Анджелын „хэрэг" полициинхидээр хуурмагаар зохёогдоо

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Американ коммунистка Анджела Дэвисэй «хэрэг» хаража үзэлгын стенограмма олониитэдэ мэдээжэ болобо. Энэ шэн зоригто негр эхэнэрэй адвокадууд тэрэнэй документнүүдтэй танилсаха арга боломжо олгохо тухай олон неделиин турша соо эрилтэ хэхэдээ хододоол арсаhан харюу абадаг байгаа. Хэрэгые хаража үзэлгын үрэ дүнгые нюуха гэжэ Калифорниин сүүдэй эрмэлзэдэг байhаниинь мүнөө хүсэдөөр тайлбарилагдахаар болобо. Дэвисэй «гэмтэ ябуулгые» мүрдэлгын стенограмма тунхаглагдаа. Энэ хадаа «алалгада хабаадалсаhанай түлөө гэмтэй» гэhэн хэбэртэйгээр энэ эхэнэрые полициинхидэй хардадаг, гүрдэдэг байhые элишэлээ.

Хоёр «гэршын» — бензин үгэдэг станциин алба хэгшын ба буу зэбсэг худалдагшын хэлэhэн үгэнүүдтэ үндэhэлэн Анджелэдэ эсэргүү гэмнэлгэ хэгдэhэн байгаа гэжэ стенограммаhаа харагдана. «Гэршэнэр» хадаа судьягай алуулагдахын урда тээхи үдэр Калифорни штадай окружной сүүдүүдэй нэгэн соо алалгада хабаадалсаhан залуу негртэ Дэвисэй үдэшүүлжэ ябахыень хараабди гэжэ хэлэhэн байгаа. Тиихэдэнь гэршэнэрэй нэгэндэ Анджела Дэвисэй фото-зураг харуулхадань, тэрэниие таняагүй.

Калифорниин сүүдэй заседаниинуудай стенограмма Дэвистэ эсэргүү гэмнэлгын хуурмаг байhые харуулжа үгэнэ гээд Анджелые үмөөрэгшэ американ мэдээжэ адвокат Джон Абт ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлhэн байна.

Хулгайлагдаhан элшэн сайд сүлөөлэгдэбэ

ЛОНДОН. (ТАСС). Арадай революционно манлай гэжэ организациин гэшүүд Швейцариhаа Бразилида байдаг элшэн сайд Энрико Бухер гэгшые үнгэрэгшэ жэлэй декабриин 7-до хулгайлаа hэн. Политическэ хэрэгээр хаагдаhан 70 бразилиинхидэй табигдажа, Чилидэ ерэhэнэй hүүлээр, тэрэнэй харюу болгогдожо, элшэн сайд январиин 16-да сүлөөлэгдөө гээд Рейтер агентствын корреспондент Рио-де-Жанейро городhоо дамжуулна.

Энрико Бухерай сүлөөлэгдэhэн тухай мэдээсэлые Швейцариhаа Бразилида байдаг посольство лаблаhан байна.

Хорлохо бэлэдхэл хэгдэhэн байгаа

БОНН. (ТАСС). ФРГ-гэй канцлер Вилли Брандтые хорлохо бэлэдхэл хэгдэhэн байгаа гээд федеральна канцлерай зургаанай статс-секретарь Э. Бар мэдээсээ. Кенидэ канцлерай амаржа байха үедэ иимэ хорлолго хэгдэхээр бэлдэгдэhэн байгаа бшуу. «Брандтые баруунай үзэл баримталдаг хэтэрмэ хархис этэгээдүүд алахые hанаашалжа байна гээд бидэнтэй хани барисаата правительствануудай нэгэн маанадта уридшалан hануулаа. Энэ алалга гэнтын ушар тохёолдобо гэhэн хэбэртэйгээр балартуулан далдалагдаха зэргэтэй байгаа» гээд статс-секретарь мэдүүлhэн байна.

В. Брандт тэрэ дороо ФРГ-дэ бусажа ерээ.

Совет орондо эсэргү[ү] харата ябуулга Австралида хэгдэбэ

КАНБЕРРА. (ТАСС). Канберр[ы]хи совет посольствын эзэлжэ бай[гаа] газар дээрэ январиин 17-ной үг[лөө]гүүр эртэ гурбан бомбо хаягда[aн] байна. Тэhэрэлгэнүүдэй боло[ор] посольствын байшан нилээд э[...] гэмтээгдээ. Посольствын хүдэлм[эри]лэгшэдэй, тэдэнэй бүлын гэшүү[дэй] дундаhаа хүн гэмтээгүй.

СССР-эй хэрэгүүдээр саг зуу[р...] этигэмжэтэ В. Н. Смирнов Авст[ралиин] МИД-тэ орожо, энэ г[...] ябуулгын хэгдэhэнтэй дашарам[...]лан, эрид шанга буруушаалга [...]дүүлhэн байна.

Канберрэй полициин начальни[гай] мэдүүлhэнэй ёhoop, совет посол[ьст]вын эзэлдэг газар руу бомбонуу[д] хаяhан хоёр алууршад баригдаа, [...]дэнэр тусхайтаар гэмнэгдэhэн [бай]на.

Интервентнүүдтэ сохилтонууд хэгдэн[э]

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнам[ай] арадай сүлөөрэлгын зэбсэгтэ хү[сэ]нүүд январиин түрүүшын хахад[...] американо-сайгон сэрэгүүдэй, С[...]да туhалдаг оронуудай сэрэгүү[д] эзэлжэ байhан газар нютагуудые [...] hалгаряагүйгөөр добтолжо, дайса[н]горитой хохидол үзүүлээ. Ур[да] Вьетнамай арадай сүлөөрэлгын зэ[б]сэгтэ хүсэнүүдэй сэрэгшэд Сайго[н...] 21-дэхи дивизиин хэдэн зуун [...] офицерые Намбо мүрэнэй голдо а[...]hан, шархатуулhан, мүн 8 само[лёт] буудажа унагааhан байна. Дайса[н...] 150 гаран солдат Ратьзя провинц[...] январиин 7-ной үдэр хүлhөө бу[...]гагдаа. Урда Вьетнамай патриоду[д] Тэйнинь райондохи Фьокнинь гэ[...] бүхэлэгдэhэн пунктые январи[ин] 4-нэй hүни hамна зада сохёо, ту[...] маршадай сэрэгүүдэй 200 гаран со[л]дадые алаа гү, али шархатуулаа.

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ**

Жалсан Жапович ЖАБОНОЙ

гэнтэ наhа бараhан тухай гэр бүлынхидынь, үхибүүд ба түрэлхидынь гүнзэгы шаналалтайгаар мэдээсэнэ.

Улаан-Үдын Профсоюзна үйлсэдэхи хизаар ороноо шэнжэлгын музейhээ январиин 20-ой 14 часта хүдөөлүүлгэ эхилхэ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР ● Н-04307. Заказ № 859.